

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

• Nr. 78 (6987)

• Trešdiena, 1999. gada 20. oktobris

• Cena Ls 0,22

Bitenieks un izgudrotājs

Jāni Pūgu Rožupes pagastā pazīst kā ilggadēju kaltes saimnieku kopsaimniecības centrā un viru, kurš daudz ko bija izgudrojis, lai tā darbotos droši, radījis interesantas palīgierīces. Tagad tur saimnieki citi, Jānis dzīvo pa savu saimniecību Vilmeniešos. No senajiem niķiem nav atteicies, no tēva mantoto sētu pārtaisījis pa savai gaumei, mākslinieciski un tajā pašā laikā praktiski.

J.Pūgam Vilmeniešos ir ap diviem desmitiem hektāru zemes. Tur trīs slaucamas govīs un teles. Piena nauda, ja to izdodas saņemt, tad arī esot galvenie apgrozības līdzekļi. Nelieli. Audzē aitas, bet vilna lielāko tiesu vēl guļ maisos mājās. Nedaudz iemainījuši pret segām, aizkariem, dziju. Gaļu dod radniekiem. Kūts veca, bet tajā valda kārtība, ierīkota drenāža vircas izvadīšanai uz lauku cauri augļu dārzam.

Jānis Pūga aizveda parādīt, kā iekārto klēti, kuru ceļ pats saviem spēkiem un līdzekļiem. Subsīdiju prasīšana neesot parocīga, cik dažādu papīru vien jāsaņem. Arī to apjoms tik un tā ne tuvu nesedz faktiskos izdevumus. Klētī goda vietā stāv no lietotām daļām savākta graudu tīrāmā mašīna. Te darbi vēl nav pabeigti, bet klēts telpas jau lieliski nodrēģinātas: nesen nodzertas kāzas meitai Olitai. Kāzas bijušas lielas — vairāk par simtu viesu. Abās ģimenēs daudz radu un visi jādūdz uz tādējiem godiem. Līgavainis — kaimiņu puisis un tepat vien vajadzējis rīkot abu galu godības.

Laukā zem klajas debess pie kāda varena, nomelnējuša ozola stumbra guļ trumūkalte, ar kuru stundā varēšot izžāvēt 2,5 tonnas graudu. Tā jādabū zem jumta, un tikšot uzstādīta, ja Dievs došot veselību un spēku. Bet kūts būve, kam savesti bloki, jāatliek uz vēlāku laiku. Ozola varenais stumbrs iecerēts kādam skulpturālam veidojumam, bet nav atradies mākslinieks, kas to izgatavotu.

Palikuši divatā ar dzīvesbiedri Annu. Ko lai darot, ka mūsdienu zemniekam tāds liktenis, ka jaunie — divas meitas un dēls — neturoties pie dzimtajām mājām un saimniecības. Kad meita Olita mācījies Bebreņu lauksaimniecības techni-

● Bija silts laiks, tāpēc Jānis Pūga sameklēja spodrāko virsvalku un atļāvās patraucēt kādu no stropiem, apskatīties, kā čaklās ziedu aptekātājas sagatavojušās ziemošanai.

kumā, bijusi noskaņota uz darbu lauku saimniecībā. Tagad, būdama Latvijas Universitātes studente, domā savādāk. Apprecējās un pārcēlās uz Rīgu. Dēls arī Rīgā, mācās Tehniskajā koledžā, bet, vai atgriezīsies laukos, par to saimnieks nav pārliecināts. Arī otrā meita Sandra atradusi citu darbu Viļānos — strādā par drēbnieci un mācās.

Saimnieka galvenā aizraušanās un nodarbošanās — bites. Tām dārza saulaina-

jā malā sarindotas mājiņas. Medus nesējas jau iezītas. Jānis pārliecināts, ka tieši darbs dravā līdzējis viņam pārvarēt no kodnēm, kaltes putekļiem un caurvējiem iemantotu kaiti, un uzturēt zemnieku saimniecību. Viņš interesējas par jauniešiem biškopībā, bijis visu triju pēdējo profesionālo biškopju kongresu dalībnieks, arī tajā, kas veltīts Latvijas biškopības simtgadei.

Turpinājums 3. lappusē.

Pedagogi gatavojas protesta akcijām

Piektdien notika izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības (IZDA) rajona padomes sēde. Tās darba kārtībā bija jautājums par IZDA prasībām 2000. gada valsts budžeta projekta sakarā un arodbiedrības akciju nodrošināšana. Pedagoģisko darbinieku neapmierinātības cēlonis ir tas, ka valdība negrasās paaugstināt skolotāju darba algas, sākot ar 2000. gada 1. janvāri, kā tas paredzēts arī jaunā Izglītības likuma 53. panta 2. daļā. Sēdē no 36 arodbiedrības padomes locekļiem piedalījās 25. Arodbiedrības rajona padomes priekšsēdētājs Viktors Vagalis iepazīstināja ar Rīgā notikušās Latvijas izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības padomes sēdes lēmumu. Tajā piedalījās un prasības valdībai atbal-

stīja arī Latvijas izglītības vadītāju asociācija, Latvijas Pedagogu dome, Rīgas skolu direktori. Pedagogi pieprasa valdībai sākt skolotāju algu palielināšanu, kā tas noteikts Izglītības likumā. Pretējā gadījumā IZDA gatavojas sākt protesta akcijas, aicinot tajās piedalīties arī Latvijas Brīvo arodbiedrību savienību, Latvijas Pašvaldību savienību, studentu organizācijas. Sastādīts IZDA Izglītības likuma aizstāvības akciju kalendārais plāns.

Vadoties no šī plāna, arī rajona pedagogu arodbiedrības padomes sēdē izstrādājuši savu akciju kalendāro plānu. Ir paredzētas vēstuļu un telefonakcijas, piedalīšanās piketos. 20. oktobrī paredzēta vēstuļu sūtīšana no skolām, kurās mācījušies Saeimas deputāti, no 18. līdz 29.

oktobrim — vēstuļu sūtīšana valsts amatpersonām. Telefonakcijas laikā paredzēta zvanišana uz Saeimas frakcijām, Saeimas komisijām, Ministru kabinetu, Finanšu ministriju, Izglītības un zinātnes ministriju. Noteikts, kura izglītības iestāde kurai iestādei zvanīs. Paredzēti piketi pie Saeimas nama un Ministru kabineta, protesta sapulces, pieaicinot Saeimas deputātus.

Ja pedagogu prasības netiks ņemtas vērā, arodbiedrība pieļauj iespēju, ka varētu notikt brīdinājuma streiks Izglītības likuma aizstāvībai. Tas paredzēts 16. novembrī. Visas pedagogu protesta izpausmes notiek laikā no 15. oktobra līdz novembra beigām.

L.Rancāne

Ziņas

■ Jau kuro ziemu aizslēgts un bez apkures aizvadīs Preiļu kultūras nams. Savienības «Latvijas ceļš» pārstāvju pulēm šogad sarūpētie 20 tūkstoši latu izrādījušies krietni par maz, lai varētu izdarīt ko paliekošu kultūras nama atjaunošanas garajā procesā. Preiļu pilsētas domē lemj par to, ka pagaidām šos līdzekļus kultūras namā labāk neieguldīt, jo kopējā naudas summa, kas vajadzīga, lai iestādi atjaunotu pilnībā, sniedz krietni pāri 100 tūkstošiem latu. Domes deputāti nonākuši pie secinājuma, ka izdevīgāk ir sakārtot kādreizējā sadzīves pakalpojumu nama zāli, kurā varētu notikt visi svarīgākie pilsētas pasākumi, un tas noteikti izmaksās lētāk.

Kā «Novadniekam» pastāstīja Preiļu pilsētas domes priekšsēdētājs Ilmārs Meluškāns, cerētie pozitīvie rezultāti nav radušies arī pēc vizītes Kultūras ministrijā. Kultūras ministre K.Pētersone atzinusi, ka valsts pēdējo septiņu gadu laikā pašvaldību kultūras objektu celtniecībā nav investējusi ne latu, nekas labāks neesot paredzams arī uz priekšdienām. Tāpēc Preiļu domes deputātiem droši vien būs jāpieņem lēmums ar kultūras nama remontu pagaidīt līdz labākiem un bagātākiem laikiem.

■ Preiļu pilsētas dome pagājušajā nedēļā pieņēmusi lēmumu atbalstīt Preiļu 2. vidusskolas direktora Oļega Hļebņikova iesniegumu par 500 latu piešķiršanu skolas treniņzāles darbības uzsākšanai. Deputāti nolēma, ka 200 latus var iedalīt no ziedojumu un dāvinājumu sadaļas sociālajiem mērķiem, bet 300 latos no domes rezerves fonda neparedzētiem izdevumiem.

L.Kirillova

■ Savu vienpadsmito mācību gadu uzsākusi Līvānu mākslas skola. Skolā strādā 7 pedagogi un zinības apgūst 91 audzēknis ne tikai no Līvāniem, bet arī no Preiļiem, Rudzātu, Turku, Rožupes, Jersikas un Vārkavas pagasta. Jūtami pieaugusi interese par mākslas izglītību, par ko liecina arī pieaugušo vēlme mācīties. Šogad uzsākta jauna, divpakāpju apmācības sistēma. Skolēni apgūst profesionālās ievirzes mācību programmu, kā arī var izvēlēties mācību kursu atbilstoši savām interesēm. Rezultātā tiek atslēgti mākslas skolas mazākie audzēkņi, bet vecāko klašu skolēniem tiek piedāvātas lielākas izvēles iespējas apgūstot, piemēram, datorgrafiku, auduma apgleznošanu, vides dizainu un citus mākslas veidus.

G.Kraukle

■ Piektdien uz Palangu Lietuvā dosies 45 skrējēji no Preiļu rajona. Palangā jau vairākus gadus notiek skrējēju diena. Preiļu, Līvānu, Riebiņu, Vārkavas un citu pagastu skrējēji uz Lietuvu dosies par pašu, kā arī par sponsoru un daļēji pašvaldību sarūpētajiem līdzekļiem.

■ Kurš ir Preiļu rajona superīgākais puika? To varēs noskaidrot 12. novembrī superpuiku konkursā «Jaunais Lāčplēsi, saturies!», ko rīko Līvānu bērnu un jauniešu centrs. Pārbaudīt savas spējas aicināti zēni vecumā no deviņiem līdz 15 gadiem. Konkursam jāpieteicas Līvānu bērnu un jauniešu centrā.

L.Rancāne

Nacionālās ziņas

«Filodoro» zeķubikses arī Latvijas sievietēm

15. oktobrī «Novadnieks» piedalījās firmas «Filodoro» prezentācijā Rīgā. Lielākā kosmētikas un parfimērijas tirdzniecības firma Latvijā «Margaret» ir ieguvusi ekskluzīvas tiesības izplatīt Itālijas tirgus līderes «Filodoro» zeķubikses. «Filodoro Calze» sortimentā ir 7 dažādas kolekcijas no kurām Latvijā izplatīs trīs. Izmantojot ražošanā tikai jaunākās tehnoloģijas, jau aušanas procesa rezultātā zeķubiksēm tiek iegūts masējošs vai savelkošs efekts, kas padara sievietes kājas slaidākas un mazina nogurumu. Prezentāciju apmeklēja arī Itālijas ražotnes reģionālā menedžere Natassja Zwart, kas uzstāšanās runā uzsvēra, ka ir pārliecināta, ka Latvijas sievietēm tāpat kā itālietēm «Filodoro» kļūs par neatsveramu garderobes daļu gan darba dienās, gan svīnīgos pasākumos.

Saeima atbalsta «mīkstinātos» pensiju likuma grozījumus

Pagājušajā nedēļā Saeima konceptuāli pirmajā lasījumā atbalstīja valdības frakciju sagatavotos grozījumus pensiju likumā. Balsojumā par šo likuma grozījumu pieņemšanu piedalījās tikai pozīcijas deputāti, bet opozīcija nepiedalījās, jo neuzskata par iespējamu pensiju likuma maiņu pirms referenduma 13. novembrī. Saskaņā ar valdības frakciju ierosmi likuma grozījumi tiks pieņemti steidzamā kārtā divos lasījumos un galīgais lasījums plānots 4. novembrī. Taču šie likuma grozījumi, lai arī var tikt pieņemti, tomēr nevar stāties spēkā, kamēr nav stājušies spēkā referendumam nodotie grozījumi.

Vispirms nolemj, tad attaisno

Pirms nedēļas par Saeimas sēdes kavējumiem sodītajiem deputātiem Ivaram Godmanim, Normundam Rudevičam un Guntaram Krastam Saeimas prezidijs tomēr nolēmis attaisnot kavējumus un neatvilkt no deputātu algām 20%, kā bija paredzēts, jo deputāti iesnieguši paskaidrojumus, tajos minot attaisnojamus iemeslus.

Billetes vilcienos būs vidēji par 20% dārgākas

No 15. novembra «Latvijas dzelzceļš» plāno palielināt bilšu cenas dīzeļvilcienos Rīga — Lugaži, Rīga — Venstpils, Rīga — Liepāja, Rīga — Indra, Rīga — Daugavpils, Rīga — Rēzekne, Rīga — Zilupe, Rīga — Vecumi. Pēc nedēļas par LDz darbību kopumā un iespējamo slēpto privatizāciju lems valdība.

Paaugstinās cukura cenas

Pēdējā laikā Latvijā vērojama cukura cenas celšanās. Cukura tirgotāji skaidro, ka cukurfabrikās cenas pieaugušas pēc tam, kad kļuva skaidrs, ka Jēkabpils cukura fabrika nesāks cukura ražošanu. Rīgas Centrālirtgū cukura cena dažās tirdzniecības vietās sasniegusi pat 50 santīmus par kilogramu. Tāpat tirgotāji atzīst, ka gaidāms jauns cukura cenas kāpums.

Jauna samaksas sistēma par pienu

Ministru kabinets ir izdevis noteikumus, kuri nosaka jaunu samaksas sistēmu par pienu. Tā noteikumi paredz, ka par bāzes cenu tiek ņemta samaksa par pirmās šķiras pienu. Par augstākā labuma pienu uzņēmumam ir jāmaksā vismaz par 25% vairāk, bet par otrās šķiras pienu — vismaz 15% mazāk. Pakāpeniski tiek palielināts piena kvalitātes standarts. Līdz 2007. gadam pienam pilnībā būs jāatbilst ES prasībām. Zemniekiem jau tagad jādomā par kvalitatīva piena ražošanu un dzesēšanu, jo tiek runāts, ka drīzumā pienu no kanniņām, kā tas tiek darīts tagad, nepienems.

Ginesa rekordam piesaka bišu saimi

Daugavpils bitenieks Boriss Prirodins pieteicis Ginesa rekordu grāmatai vienu no savas 15 stropu dravas bišu saimēm, kas šovasar ienesusi 81 kilogramu medus.

Ziņas sagatavoja T.Elste

Preiļu rajona padomē

13. oktobrī notika Preiļu rajona padomes sēde. Darba kārtībā paredzētos jautājumus izskatīt pilnībā neizdevās, jo padomes locekļi nevarēja vienoties jautājumā par Preiļu rajona interešu izglītības iestādēm. Šo jautājumu padome turpināja risināt ārkārtas sēdē, kas tika sasaukta 14. oktobrī. Tad arī tika pieņemts atbilstošs lēmums.

Revīzija Livānu slimnīcā

Padomes locekļi izskatīja revīzijas komisijas 29. septembra aktu par veikto revīziju pašvaldības bezpeļņas uzņēmumā «Livānu slimnīca». Padome nolēma revīzijas aktā izteiktos priekšlikumus par pašvaldības bezpeļņas uzņēmuma «Livānu slimnīca» darbību pieņemt zināšanai, bet slimnīcas vadībai jānovērs revīzijas laikā atklātie trūkumi.

Par rajona galvenās bibliotēkas nodošanu pilsētai

Rajona padomes locekļi atgriezās pie jautājuma, ko vairākkārt un ar strīdiem risināja arī gada sākumā — par rajona galvenās bibliotēkas nodošanu Preiļu pilsētas domei.

Rajona padomes funkcijās neietilpst bibliotēkaro pakalpojumu nodrošināšana jebkuras pašvaldības teritorijā. Līdz šim rajona padome ir finansējusi bibliotēku krājumu kopkatalogu veidošanu, novadpētniecības darba veikšanu, konsultatīvās un metodiskās palīdzības sniegšanu vietējām bibliotēkām.

Pamatojoties uz bibliotēku likuma 29. pantu, kurš nosaka, ka ikviena pašvaldība nodrošina savas pašvaldības administratīvajā teritorijā bibliotēkaro pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem, rajona padome nolēma:

— lūgt Preiļu pilsētas domi līdz 1999. gada 30. decembrim pārņemt tās īpašumā rajona galveno bibliotēku,

— paredzēt 2000. gada budžetā līdzekļus rajona funkciju nodrošināšanai saskaņā ar direktora Ināras Batarāgas izstrādāto un rajona padomē apstiprināto tāmi.

Maksas pakalpojumi bērnu un jauniešu centrā

Rajona padomes locekļi ar savu lēmumu noteica maksas pakalpojumu veidus, to izcenojumus un dalības maksu Preiļu rajona bērnu un jauniešu centrā. Piemēram, kserokopiju izgatavošana un dokumentu palielināšana vai samazināšana maksās no 0,03 līdz 0,06 latiem.

Noteikts, ka Preiļu rajona bērnu un jauniešu centra audzēkņiem dalības maksa 1999./2000. mācību gadā būs 5 lati (1. pusgadā 2 lati, 2. pusgadā 3 lati) sekojošos interešu izglītības pulciņos: vizuālā māksla, lietišķā māksla, teātris, jauniešu klubīni, dejas, mūzika. 1 latu mēnesī vajadzēs maksāt valodas pulciņā un estētikas skolā «Ābecīte».

Preiļu rajona bērnu un jauniešu centra direktore Aija Caune pilnvarota izņēmuma gadījumos atbrīvot no dalības maksas audzēkņus, kuru ģimenes pašvaldības atzinašas par trūcīgām vai sociāli maznodrošinātām, bet ne vairāk kā 15% no katras pašvaldības audzēkņiem. Noteikta interešu izglītības kursu dalības maksa 5 latu apmērā par astoņām akadēmiskajām stundām.

Aivars Smelcers brauks uz Šveici

Padomē izskatīja Latvijas Pašvaldību savienības vēstuli par to, ka Turku pagasta padomes priekšsēdētājs Aivars Smelcers iekļauts pieredzes apmaiņas brauciena uz Šveici gru-

pā. Bet ir nepieciešama 200 latu liela dalības maksa. Padomes locekļi nolēma šo summu piešķirt no rezerves fonda līdzekļiem.

Pirks Daugavas ielejas tūrisma karti

Rajona padomes locekļi izskatīja Daugavas fonda valdes priekšsēdētāja Ivara Sekača vēstuli par Daugavas ielejas tūrisma kartes izdošanu. Šajā sakarā tika nolemts, ka rajona padome noslēgs līgumu ar bezpeļņas organizāciju sabiedrību «Daugavas fonds» par 50 karšu iegādi par pašizmaksas cenu — Ls 1,50 gabalā.

Par Jēkabpils cukurfabriku

Izskatot Jēkabpils rajona padomes vēstuli par rajona pašvaldību vadītāju sanāksmē izteikto viedokli par Jēkabpils cukurfabriku, Preiļu rajona padome nolēma izteikt atbalstu Jēkabpils rajona pašvaldību vadītāju protestam sakarā ar iespējamo cukurfabrikas likvidāciju, kā arī lūgt LR MK un Zemkopības ministriju, neskatoties uz to, ka cukurfabrika ir privāta akciju sabiedrība, rast nepieciešamo finansējumu cukurfabrikas sezonas darbības uzsākšanai.

Atkal trakumsērga

Rajonā atkal konstatēta trakumsērga, pie tam divās vietās. Viens skartais punkts saslīmšanā ar trakumsērgu ir Rožkalnu pagasta «Jaudzemi», kurs manīta slima lapsa. Nelabvēlīgā zona saslīmšanā ar trakumsērgu ir Rožkalnu pagasta teritorija, kā arī Jersikas, Rožupes un Upmalas pagasti.

Ar trakumsērgu slim sesks konstatēts Rožupes pagasta «Mālkalnos». Par nelabvēlīgo zonu saslīmšanā ar trakumsērgu noteikta Rožupes un Rudzātu pagasta teritorija.

Grozījumi šī gada budžetā

Izdarīti grozījumi Preiļu rajona padomes šī gada budžetā. Ieņēmumu un izdevumu daļa palielinājusies par vienādu summu — 128 887 latiem. Ieņēmumu daļā tiek ieskaitīts no Pasaules bankas saņemtais kredīts Ls 67 987, kredīts no Valsts kases Ls 60 000, kā arī ieņēmumi no maksas pakalpojumiem sporta klubā «Cerība» Ls 900.

Izdevumu daļā palielinās izdevumi izglītībai par Ls 50 900, tajā skaitā sporta klubam «Cerība» par Ls 900 un Aglonas internātgimnāzijai par Ls 50 000. Par Ls 4000 samazināti izdevumi Aglonas lauku slimnīcas remontam, bet palielināti izdevumi neparedzētiem gadījumiem. Izdevumi veselībai palielināti par Ls 77 987.

Apstiprināti konkursa norises noteikumi

Rajona padome apstiprināja «Pasažieru pārvadājumu veikšanas tiesību piešķiršanas konkursa norises noteikumus». Noteikumos noteiktās funkcijas rajona padome nolēma deleģēt padomes licencēšanas un dotāciju sadales komisijai.

Zaudējumi nerentablajos autobusu maršrutos

Kārtējo reizi rajona padome nolēma kompensēt Jēkabpils rajona pašvaldības uzņēmumam «Jēkabpils autobusu parks» 3036,05 latu par zaudējumiem Preiļu rajona nerentablajos autobusu maršrutos 1999. gada augustā.

Apstiprināti izsoles rezultāti

Padomes locekļi apstiprināja ēkas Preiļos, Raiņa bulvārī 9 kopā ar tai piesaistīto zemes gabalu izsoles rezultātus. Par izsoles uzvarētāju atzīts Igors Pličs.

Par pilnvaroto personu

Padome izskatīja jautājumu par pilnvaroto personu darbam Pasaules bankas finansētajā projektā «Izglītības sistēmas attīstības projekts» un nolēma, ka darbam ar projektā iekļaujamo skolu atlasu un investīciju projekta pieteikumu sagatavošanu Preiļu rajonā ir pilnvarots izglītības pārvaldes speciālists Ainārs Maceikevičs.

Par pašvaldības pārstāvja izvirzīšanu

Izskatīts jautājums par pašvaldības pārstāvja izvirzīšanu konkursa komisijai «Par algotu pagaidu sabiedrisko darbu projektiem». Padomes locekļi nolēma, ka darbam konkursu projektu vērtēšanas komisijā tiek izvirzīta rajona padomes izpilddirektore Aina Pastore.

Līdzekļus attīstības programmas izstrādei nedod

Padomes sēdes darba kārtībā bija jautājums par naudas līdzekļiem, kas izlietoti Preiļu rajona teritorijas attīstības programmas sagatavošanai. Saskaņā ar līgumu rajona padome samaksāja SIA «Reģionālie projekti» 1900,98 latu par Preiļu rajona teritorijas attīstības programmas II un III daļas izstrādi.

Preiļu rajona padome savlaicīgi bija pieteikusi uz mērķdotācijas piešķiršanu šim un pārējiem teritorijas plānošanas mērķiem. Bet nauda Preiļu rajonam tā arī netika piešķirta. Iepriekš minēto summu padome samaksāja no saviem budžeta līdzekļiem.

Šajā sakarā rajona padome nolēma lūgt Valsts mērķdotāciju piešķiršanas komisiju pārskatīt jautājumu par dotācijas piešķiršanas atteikšanu un rast iespēju šos līdzekļus līdz gada beigām iedalīt.

Par mērķreģionu

Padomes locekļi izskatīja jautājumu par mērķreģionu Eiropas Savienības izlīdzināšanas naudas saņemšanai. MK 12. oktobra sēdē noteica, ka Latgale ir viens no mērķreģioniem, kurš saņems finansiālu atbalstu saskaņā ar Eiropas Savienības PHARE Nacionālās programmas sadaļu «Investīcijas ekonomiskajā un sociālajā izlīdzināšanā».

Sakarā ar to, ka pārējiem reģioniem noteikts līdz šī gada 3. novembrim pilnveidot mērķreģiona statusa noteikšanai nepieciešamo institūciju darbu, lai MK atkārtoti izvērtētu arī viņu priekšlikumus, Preiļu rajona padome nolēma lūgt LR MK kā vienīgo mērķreģionu ES PHARE Nacionālo programmu 2000. gadam investīciju saņemšanai atstāt Latgales reģionu.

Par Preiļu rajona interešu izglītības iestādēm

Preiļu rajona bērnu un jauniešu centrs, kā arī Preiļu rajona tehniskās jaunrades centrs ir nonācis pilnīgā rajona padomes valdījumā, par ko liecina 12. maija rajona padomes lēmums «Par Preiļu rajona ārpuskolas iestādēm — bērnu un jauniešu centrs un tehniskās jaunrades centrs», kā arī 30. septembra padomes lēmums par Preiļu bērnu un jauniešu centra un tehniskās jaunrades centra nodošanu rajona padomes valdījumā.

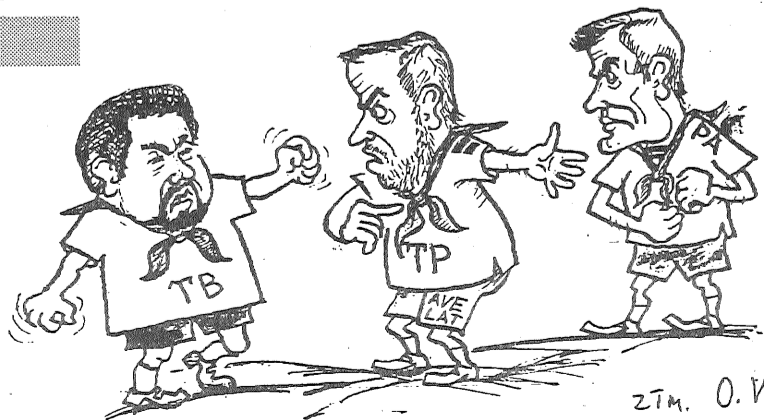
Izskatot jautājumu par šo iestāžu finansēšanu, rajona padome nolēma:

— no rajona pašvaldības rezerves fonda piešķirt līdzekļus Preiļu rajona bērnu un jauniešu centram Ls 2330 apmērā,

— Preiļu rajona tehniskās jaunrades centram Ls 1045 apmērā.

Sagatavoja L.Kirillova

Politiskā karikatūra

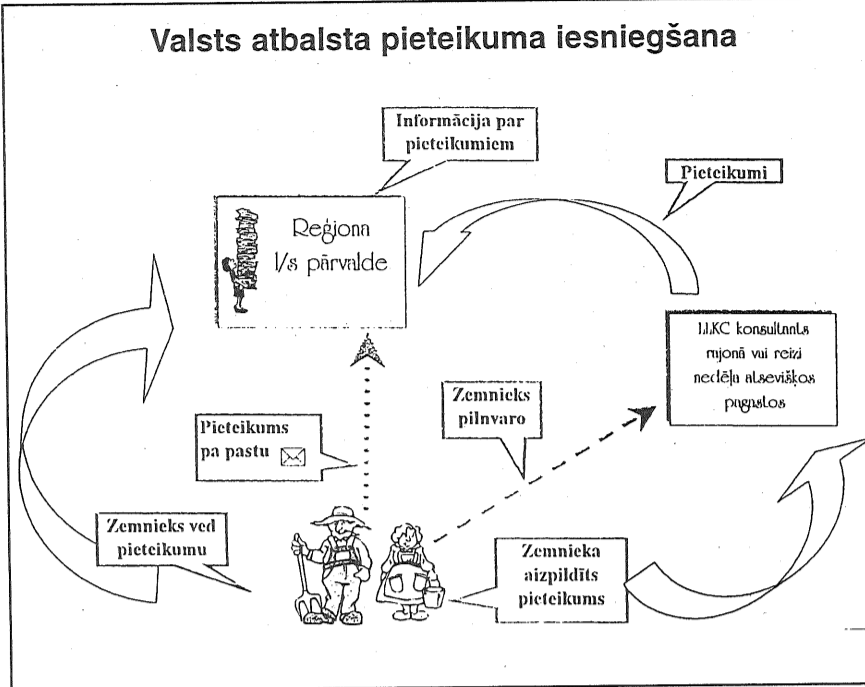
— Vlaģik, ja tu lidīsi pie Naglu Jankas, tad es izslēgšu tevi no mūsu privatizācijas vārdā nosauktā pionieru pulciņa!

Zemkopības ministrija sāk reformu

Zemkopības ministrija (ZM) uzsāks reformu, kuras rezultātā no valsts administrēšanas atdalīsot lauksaimniecības politiku, analīzi un stratēģiju. Normatīvos aktus izstrādās ministrija, bet administratīvās funkcijas, subsīdijas un dažādu ārvalstu fondu, piemēram, ES pirmsiestāšanās programmas SAPARD līdzekļus turēs īpaša maksājumu un informācijas aģentūra, kuras pakļautībā būšot reģionālās lauksaimniecības pārvaldes. Tās, savukārt, veiksot tikai administrējošās funkcijas. Viss skan pārāk sarežģīti, lai būtu saprotams zemniekam, tāpēc speciālisti izstrādājuši šeit publicēto shēmu. Kāds no lauksaimniecības darbiniekiem teica: zemniece meklēšot starpniekus, bet viņš ar dakšām reģionālajā pārvaldē griezišoties pats.

Skaidrojot vajadzību pēc šādas reformas, ZM preses dienests vēstulē redakcijai raksta, ka administrēšana atbilstoši ES prasībām jāpadarot modernāka (tagad jau daudz kur un daudz kā mums jāpielāgojas ES, kura vēl nav gatava sagaidīt Latviju tādu, kāda ir — kā īpatnēju eksotisku zemīti). Viens no reformas mērķiem — zemkopība jānodrošina ar informācijas tehnoloģijām, neatkarīgu kontroli, nodalot galvenās finansu vadības funkcijas, pieteikumu pieņemšanu, izvērtēšanu un apmaksu. Pirmais un galvenais mērķis esot administrācijas efektivitātes palielināšana, pārvaldes finansu līdzekļu taupīšana.

Kā būs ar taupīšanu — grūti spriest, jo līdzšinējās reformas vairāk gan tērē. Vēl jāskatās, cik ērti būs tiem, kuru vārdā viss tiek darīts — zemniekiem, kuri vēlas saņemt subsīdijas. Zemnieki no dažādiem pagastiem «Novadniekam» ne reizi vien sūrojušies gan par birokrātismu sakarā ar degvielas akcīzes nodokļa atmaksām, gan subsīdiju pieteikumu noformēšanu. Ne konsultants pagastā, ne arī rajona lauksaimniecības departamentā nevar līdzēt, kamēr nav «sakārtoti papīri», un tādēļ, piemēram, lai noformētu subsīdijas lopko-

pībā, uz rajona centru bijis jābrauc deviņas reizes. Labi, ka ir automašīna un līdz Preiļiem ap 20 kilometru.

ZM plāno 26 rajonu lauksaimniecības departamentu vietā radīt reģionālās iestādes, līdzšinējos departamentus apvienojot pa trim četriem. Nesen izveidotajā Valmieras reģionā, kam dots Ziemeļvidzemes nosaukums, iekļauti četri rajoni. Pārējās iestādes izveidos 2000. gada pirmajā pusē, tajā skaitā arī Rēzeknes reģionālo pārvaldi, kurā ietilps Preiļu un citi rajoni. Tātad, Turku, Jersikas un citi pagasti tiks attālināti no centra par kādiem simts kilometriem. Cik šāda reforma izmaksās valstij un zemniekiem, kā tas mūsu zemē kļuvis jau par tradīciju, neviens nerēķina. Vienmēr galvenais ir fiksa ideja: gan jau redzēs, kas iznāks, aizmirstot, ka tautas gudrība pirms nogriešanas māca septiņas reizes nomērīt.

Reforma gan paredz, ka varēs izmantot pasta pakalpojumus, bet, ja zemnieks tiešā saskarsmē ar ierēdni ne vienmēr pirmajā

piegājenā var nokārtot formalitātes, tad šāda sarakste var ieilgt mēnešiem, līdz vairs subsīdijas nebūs vajadzīgas. Vieglāk nepaliek, kad viņš uzzina, ka šo pārvaldi vada direktors, kuram pakļauts vietnieks, kas atbildīgs par integrāciju un SAPARD programmu, vecākais referents juridiskajos jautājumos, vecākais referents lietvedībā un kadru jautājumos. Ka šajā pārvaldē darbosies atbalsta, finansu un informācijas, meliorācijas un tehniskās kontroles nodaļas, ka rajonos paliks esošie lauksaimniecības konsultāciju un zinātniskie centri, veterinārie un augu aizsardzības dienesti. Konsultatīvais dienests taču nenodarbosies ar administrēšanu, to rajonu departamentu vietā veiks speciālisti zemkopībā, lopkopībā, meliorācijā, kuriem būs jānod savs slēdziens par zemnieka pieteikumu, pirms viņš to nogādā uz reģionālo pārvaldi.

Pašlaik no subsīdiju pieteicējiem prasa ne vien aizpildīt pamatīgas formulāru veidlapas, bet iesniegt arī izziņas par melio-

ratīvo sistēmu stāvokli, reģistrēšanos Valsts ieņēmumu dienestā un nodokļu maksājumiem, izziņu par speciālo izglītību vai attiecīgu kursu beigšanu un tamlīdzīgi. Turklāt departamenta speciālistam situācija un atbilstība noteikumiem jāpārbauda attiecīgā saimniecībā uz vietas. Katram subsīdiju veidam ir savs nolikums un vajadzīgo dokumentu uzskaitījums. Lauksaimniecības departaments Preiļos gada sākumā gatavoja aptaujas lapu, kurā, zinot pieteikumu iespējamo plūsmu un adreses, paredzēja vietas speciālistu atzinumiem, lai pretendents tos varētu savākt iespējami īsākā laikā. Viņš varēja arī pazvanīt, norunāt tikšanos, lai lieki nav jābraukā. Un tomēr gadījās nesaprašanās.

Līdz šim subsīdiju nolikumu kārtējam gadam, kā pastāstīja Preiļu rajona lauksaimniecības departamenta direktors Jānis Vucēns, apstiprināja zemkopības ministrs, un viņam bija tiesības labot neprecizitātes vai arī izdarīt izmaiņas. Tagad to dara Ministru kabinets, ministram tādu tiesību vairs nav. Sakarā ar SAPARD programmu, kas Latvijā ienāks 2000. gadā, droši vien subsīdēs tikai to, kas kādā veidā attiecināms uz Eiropu. Būs jāpērk nevis lētākie baltkrievu traktori, bet dārgākie rietumu. Kas dod naudu, tas diktē arī noteikumus.

Reforma it kā vērsta uz to, lai mazinātu zemnieka saikni ar ierēdni un pastiprinātu saikni ar konsultantu, kurš būs informēts par aktuālajiem valdības un ZM lēmumiem un rīkojumiem. Protams, reģionālo lauksaimniecības pārvalžu ierēdņu skaits nebūs mazs, tajā pašā laikā cer palielināt arī konsultāciju dienestu darbinieku pulku. Tas kļūšot par sakarīgu starp zemnieku un pārvaldi. Vēl, iespējams, pārvaldes speciālisti noteiktās dienās izbrauks uz rajoniem.

Tāda ir šīs institucionālās reformas būtība. Pirmā bezdelīga jau atlidojusi uz Valmieru un tās apkāmes rajoniem. Pavērosim, kā tai klāsies.

A.Rancāns

Dzīve ir galvenais skolotājs

● Jānis Gribusts pie paša celtā šķūņa, kurā ierīkota neliela galdnieku darbnīca. A.Rancāna foto

Preilietis Jānis Gribusts padomju laikos strādāja par šoferi apvienībā «Lauktechnika». Pēc apprecēšanās nonāca lauku mājās un brīvajos brīžos sāka nodarboties ar saimniecību. Būdamas vēriņš no dabas, prasmīgs un darbu mīlošs, viņš jaunajās mājās tika galā ne vien ar zemes darbiem, kārtējiem remontiem, bet uzbūvēja arī daudz ko no jauna. Restaurēja veco dzīvojamo māju, uzcēla saimniecības ēkas. «Laukos viss pašam jāprot, neiesi katram niekam meklēt meistarū» — stāsta J.Gribusts. — «Esmu iemācījies arī kalēja darbus, piemēram, zirgu apkalt. Galdniecībā pirmās iemaņas guvu no tēva, kurš, lai arī skaitījās namdaris, bet prata izgatavot traukus, mēbeles. Laba skola bija trīs dienesta gadi būvniecības bataljonā armijā».

Kādreiz Mežotnē šķūnī uzietā maza kuļmašīnīte, kas atgādina Latvijas pirma-

jos neatkarības gados pazīstamo rūpnieciski ražoto «Imantu». Tikai šo būvējis kāds amatieris. Bijusi noslēpta no ziņkārīgo acīm un kolektīvizācijas, nopirkta un pārvesta šurp uz Juzepoli Rušonas pagastā. Nu tā atjaunota, sakārtota un izmantota ne reizi vien. Arī tagad darba kārtībā, var iedarbināt ar īpašu benzīna motora vai traktora piedziņu.

Pašam būvējoties, bijis jāiemācās nepieciešamākais arī no mūrnieka un betonētāja amatieriem. Ir darbi saimniecībā, kuri padarāmi vieglāki, piemēram, malkas gatavošanā lieti noder paša izgatavotais ripzāģis. Krāsns mūrēšana nav tik prasts darbs, kā liekas no malas — jāzina, kāda tipa un veida sildītāja būs visekonomiskākā un lietderīgākā. Tos, kas šo lietu pieprot, slavē par mūmiekiem un cildina par veikumu. Jānis Gribusts iemānījies izveidot jebkuru krāsni, ieskaitot tādu, kas der maizes cepšanai, tālab pasūtījumu netrūkst. Šis amats piekopts arī šoferēšanas laikā, tāpēc uzmanīto krāšņu skaits jau sajucis. Pasūtījumi saņemti arī šim rudenim.

«Man nekas nekrīt no rokām», — piebilst J.Gribusts. — «Visu varu, ja ko nezinu, mācos. Dzīve ir pats labākais skolotājs».

A.Rancāns

Bitenieks un izgudrotājs

Sākums 1. lappusē.

Pērn pavasarī nācies norakstīt 16 saimes, jo sliktu laika apstākļu dēļ maz atstītijušies trani un nepilnīgi apsēklotas jaunās bišu mātes. Pašlaik viņa dravā divdesmit medusnesēju saimes un puse no tām — rezerve. «Vēl pieciem sešiem stropiem jābūt tādiem, par kuriem nekad neko nav zināt,» piebilda bitenieks. «Pēc manām domām dabiskie spieti ir visdrošākā metode dravnieka darbā. Bites pašas sadalās darba veicējās, kareivjos, kas sargā stropu. Saimes pašas regulē arī tranu skaitu».

Jānis vāc medu pārdošanai, propolisu Rīgas farmaceitiskajai rūpniecībai. Citu dravas produktu ieguve neatmaksājoties. Nav izdevīgi tos realizēt biškopju biedrībā, jo katrs grib savu daļu, un par darbu dravniekam paliek graši.

Pūgas saimniecībā bites esot mierīgas, tās varot saniknot, kad atņem medu, atvākojot peru kanniņas. Bet reiz tomēr pamatīgi sadzēlušas govī ganībās. Kāpēc? Atbildi un šo jautājumu cerot saņemt nākamajā biškopju kongresā. Zināms, ka viņam nepatīk dīzeldegvielas smaka, no tās kļūst agresīvas, ko reiz parādījušas kartupeļu rakšanas laikā, kad pēc traktora uzpildes nolēmis pa ceļam ielūkoties dravā. Bet kālab uzbruka lopam? Laikam jau ne bez iemesla, un tas jānoskaidro.

Precizējums

Laikraksta šī gada 16. oktobra numurā ievietotajā rakstā «Divdesmito reizi» autora vainas dēļ ieviesusies neprecizitāte. Priekuļu pamatskolas direktore ir Ruta Rožāne. Atvainojamies par sagādātajām neērtībām.

Aizvadītā vasara nebija spoža lauksaimniecībā. Pašam nav ne traktora, ne kombaina, par hektāra aparšanu jāmaksā 20 latī, par novākšanu — 25, bet miežu no hektāra ievākts ap pustonnu. Labāk padēvās ziemāji — no 4 hektāriem trīs ar pusi kombaina bunkuri iekulti. Bet bites savu uzdevumu izpildīja, lai arī netika vestas pie āboliņa un citu medusaugu sējumiem. Nesenā pagātnē plaši izplatītā sērga varroatoze pārvarēta, toties aktualizējusies peru puve. Tās dēļ pavasarī likvidētas trīs saimes.

«Ja man nebūtu dravas,» uzsvēra J.Pūga, «ar zemkopību un lopkopību, arī pusotru hektāru meža vien būtu izputējies. Arī veselību nebūtu atguvis. Satrauc tikai tas, ka nav kam nodot dravā iemantoto prasmi. Pašlaik tik maz kas interesējas par bitēm. Žēl, ka tik vajadzīga un agrāk cienīta nozarē mūsu laukos nīkuļo».

Ar lepmumu saimnieks rāda īstu muzejisku retumu — senlatgaļu bišu stropu. Tāds apaļvēderains karājas bērzā — ar šādiem darinājumiem viņš ķerot spietus. Jānozāģē pieteikami resns blūķis, jāizdobj caurums, jāieliek medus kāre un jāgaida viešņas. Tā vienvar saņēmis deviņus spietus. Ja palaid prom jauno saimi, tad esi nekam nederīgs bitenieks.

A.Rancāns
J.Silicka foto

Nesagatavots lēmums skars visus Latvijas iedzīvotājus

Uz sarunu laikraksta «Novadnieks» redakcijā bija aicināti Tautas partijas un savienības «Latvijas ceļš» pārstāvji.

Reformas pamatā jābūt ekonomiskiem aprēķiniem par to, kāds modelis Latvijai ir ekonomiski visizdevīgākais. Bez tam jāņem vērā cilvēciskais aspekts, jo gandrīz sešdesmit gadu laikā divas spēka gadu paaudzes ir plānojušas un realizējušas attiecības ar valsti atbilstoši pašreizējam teritoriālajam iedalījumam.

Tagad, ņemot par pamatu kaut kādas neskaidras nākotnes vīzijas, uz valsts iedzīvotāju tiek izdarīts psiholoģisks, plānveidīgs, mērķtiecīgs spiediens. To var nosaukt arī citādi — smadzeņu zombēšana, proti, apstulbošana. Nav neviena konkrēta skaitļa, cik maksātu pāreja un iedzīvošanās četru reģionu apstākļos. Cik maksātu «deviņvietīga» ceļošana uz solitajiem Eiropas labumiem? Un kādi zaudējumi valstij rastos, ja turpinātu dzīvot pa vecam — 26 rajonos, vai varbūt optimālāk — 19 pirmskara apriņķos? Man pat liekas, ka ideja par reģioniem ir iznirusi vēl no dziļākām dziļēm nekā neatkarīgā Latvijā, jo studiju laika pierakstos glabājas to dienu spīdošas universitātes zinātniskā komunisma katedras docentes un profesora lekciju pieraksts par nākotnes Latviju, kurā būtu astoņi centri, konglomerāti, proti, astoņas lielpilsētas, urbanizācijas šedevri, no kuriem ar autobusiem rītos uz tālajām nomalēm savās gaitās dotos latvju bāleliņi, toreiz teica — padomju ļaudis. Un tā, iespējams, ka savu divcēlienu reformas lūdzību izspēlējām nevis pēc «ēes», bet pēc «pēeseres» scenārija.

Tāpat jau neviens šodien negrasās pateikt, cik varētu maksāt grozījumu izdarīšana 88 (!) pašreiz pieņemtajos LR likumos, kas būtu jāpārveido atbilstoši reformas iznākumam.

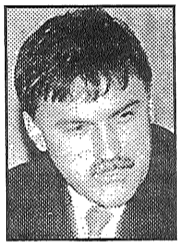
Jāzeps Šņepsts, 7. Saeimas deputāts, Tautas partija:

— Aizstāvu ideju, ko pirms divām nedēļām paudu arī tikšanās laikā ar Preiļu rajona pašvaldību vadītājiem, ka jābūt četriem reģioniem plus Rīga. Tā ir daudz reālāka ideja nekā «8+1». Arī valdošajā koalīcijā

nosliece ir par labu pirmajam risinājumam. Tomēr pastāvu pie tā, ka vispirms jātiek galā ar pirmā līmeņa pašvaldībām. Sevišķi pašlaik, kad Eiropas Savienības ziņojumā par Latviju melns uz balta uzrakstīts, ka Latvijai jāpievērš uzmanība tieši valsts pārvaldes funkciju tālākai pārceļšanai uz reģioniem. Viennozīmīgi, ka nākotnē šis viens teikums izmainīs ļoti daudz un izmainīs tādā virzienā, ka aizvien drošāk sāksim runāt par otrā līmeņa iecelšanu nekā ievēlšanu. Tāda situācija aizvien vairāk aktualizēs pirmā līmeņa pašvaldību reformu. Kad būs skaidrs, kā veidosies pirmais līmenis, mēs varēsim runāt par otro līmeni. Protams, pašvaldību reformu ministram ir vieglāk dabūt cauri deviņus reģionus un lai to centri nodarbojas ar pirmo līmeni, bet tad jau viss sagriezīsies ar kājām gaisā.

Mūsu partijas nostāja, ko atbalsta arī koalīcija, ir viennozīmīga — ir jābūt «4+1». Veiksmīgi tiekot galā ar pirmā līmeņa teritoriālo reformu, mēs pie šī dalījuma nonāksim. Lai reāli nostiprinātu valsts pārvaldes funkcijas un valdības politiku pa reģioniem, otrā līmeņa varai ir jābūt ieceltai.

Ilmārs Meluškāns, Preiļu pilsētas domes priekšsēdētājs, savienība «Latvijas ceļš»:

— Manuprāt, reformu bremzē tas apstāklis, ka nav drošības pievienotajām teritorijām par to, vai pēc pievienošanās tās netiks, rupji sakot, «aptīrītas». Ja vienojas divas vai trīs iedzīvotāju skaita ziņā līdzīgas pašvaldības, tad šīs bažas var būt nelielas. Bet, ja mēs paskatāmies kaut vai Līvānu variantu, tad pagasti ar šādu apvienošanu ļoti riskē. Jo vēlēšanu likumā pašlaik pateikts — vienai pašvaldībai viena padome, bet nav pateikts, ka tajā jaunajā padomē jābūt pārstāvjiem arī no visiem pievienotajiem pagastiem. Protams, ka jaunievēlētajai institūcijai, lemjot par budžetu, «savš krekls būs tuvāks». Šis apstāklis šobrīd stipri liek aizdomāties un pretoties administratīvi teritoriālajai reformai.

Jāzeps Šņepsts:

— Tieši tāpēc sabiedrībā pašlaik būtu

visvairāk jādiskutē par pirmā līmeņa reformu, apsverot visus plusus un minusus. Te parādās ne tikai vēlēšanu, bet arī Zemesgrāmatas problēmas un citas. Taču tagad visi kā viens metušies diskutēt par globālākām lietām, par reģioniem. Baidos, ka pašlaik, tāpat kā tas bija ar pensiju likumu un tā grozījumiem, viss balstās uz nepareiziem un nesagatavotiem cipariem. Īstie skaitļi parādās tikai tad, kad likumprojekts ir pieņemts. Mani māc bažas, ka tā varētu būt arī ar reformu. Beigās atgriezīsimies vēl soli atpakaļ, un Eiropas Savienības kontekstā izskatīsimies nožēlojami. Īstenībā sabiedrībā vēl nemaz nav sākusies diskusija par pirmo reformas līmeni. Man kā deputātam būs grūti balsot. Esmu piedzīvojis, ko nozīmē balsot par nesagatavotu lēmumu. Tas skars visus Latvijas iedzīvotājus.

Ilmārs Meluškāns:

— Domāju, ka opozīcijai reformas jautājums ir vēl «spēcīgāks zirdziņš» nekā pensiju likuma grozījumi. Piemēram, rajona padomē esmu sapratis, ka visi pašvaldību vadītāji ir pret pirmā līmeņa reformu. Lai viņi būtu par, tad valdībai ir jāpieņem kādi citi lēmumi, no kuriem būtu skaidrs, kas pašvaldības sagaida pēc apvienošanās. Lai būtu drošība. Šobrīd šo tēmu ir ļoti elementāri ekspluatēt. Negatīva ļoti daudz, par pozitīvo neviens neko nepasaka. Praktiski, tā pozitīvā, kas liktu izšķirties par labu pārmaiņām, nemaz nav. Optimizēsim? Bet mums visiem ir zināms, ko šis vārds nozīmē. Tas nozīmē, ka kaut kur kaut kas tiks samazināts. Ja runājam par tikšanos ar ministru Jāni Bunkšu Preiļos, tas bija ļoti labi redzams. Tie, kas ir tuvāk Rēzeknei un Daugavpilij, respektīvi, rajoni ap šīm pilsētām, runāja par deviņiem reģioniem. Bet kad Balvu rajona padomes izpilddirektors Andris Kazinovskis prasīja, kur tad mūsu vieta šajā reformā, tad tie, kas ir par Rēzeknes un Daugavpils reģioniem, nemaz nesaprata, par ko viņš runā.

Jānis Klaužs, SIA «Līvānu mājas un logi» prezidents, Tautas partija:

— Piedalījos valdes sēdē pie premjera. Andris Šķēle, pauzot

savu viedokli, kā parasti bija lakonisks, — es nezinu, viņš teica, varbūt «4+1», varbūt «8+1». Pašlaik visiem ir dota iespēja izteikties, bet, ja viedokļus nevarēs saskaņot, tad varbūt šī reforma vispār nenotiks. Likvidēsim šo īpašu uzdevumu ministra amatu. Varbūt tas arī nemaz nav vajadzīgs. Tika skats jautājums, kas būs ar rajonu padomēm. Bet kas būtu, ja vienu rītu pamostos un šo rajonu padomju nemaz nebūtu? Kas no tā mūsu dzīvē būtu mainījies? Man ir sajūta, ka reformas gaitā var būt visdažādākie pavērsieni, jo reforma ir ļoti ļoti neskaidra. To nedrīkst steidzināt, lai nesanāktu situācija, kāda tā bija ar pensijām.

Taču tajā pašā laikā Eiropas Savienība ir ļoti skaidri pateikusi — jūs neatbilstat tiem standartiem, kādus jums izvirzām.

Ilmārs Meluškāns:

— Šie standarti ir dažādi, un arī Eiropas Savienībā ir valstis, kuru vietējā pašvaldībā dzīvo 500 cilvēki un pat mazāk.

Atcerēsimies, ka šīs reformas bīdīšanas iesācējs ir partija «Saimnieks», bet tas lai paliek vēsturei. Tagad ir jādara tas, kas jādara.

Sarunā piedalījās arī Preiļu 1. pamatskolas direktors Aldis Adamovičs (Tautas partija) un Tautas partijas Preiļu nodaļas biroja vadītāja Ingūna Zimele, arī atbalstot viedokli par reformas sasteigtību.

Taču kopumā šī saruna «Novadnieka» redakcijā atklāja arī to, ka būtībā partiju nodaļām uz vietām nav skaidrs, ko par reformu domā paši iedzīvotāji, nav un arī nevar būt formulēta viņu attieksme pret to, jo sabiedrības domas nav nopietni apzinātas. Partijas biedru vidū dalās viedokļi par iespējamo reģionu skaitu, tās nav gatavas arī runāt par topošo reģionālo pašvaldību likumprojektu.

Tautas partijas un «Latvijas ceļa» pārstāvju saruna par reformu nebeidzās ar secinājumiem un rezolūcijām. Reforma ir process, kā apgalvo tās autori, domāta visu mūsu interesēs, un sabiedrība vēlas redzēt šī procesa mērķi. Avīze vēlas ne daudz, ne maz un izmanto savas tiesības sabiedrības vārdā apšaubīt, neticēt, kā arī — baidīties. Izteikt savu viedokli par teritoriālo reformu «Novadnieks» aicinās arī citus sabiedrības pārstāvjus.

**L.Rancāne
J.Silicka foto**

Nīderlandes sociālie darbinieki strādā Preiļu rajonā

Preiļu psiholoģiskās un sociālās palīdzības centrā «Mūsmājas» nedēļu ilgā darba vizītē uzturējās sociālais darbinieks no Nīderlandes Keiss Slossers. Iespēja smelties nīderlandiešu pieredzi bija arī Līvānu fondam «Baltā māja», kur konsultācijas sniedza Gerda Gertnere no Mārņemmas pilsētas Nīderlandē. Par viņas ierašanās mērķi interesējās arī «Novadnieks».

Rimstādes sociālās palīdzības centrs apkalpo dažādu vecumu un dažādu sociālo slāņu cilvēkus. Izrādās, ka arī Nīderlandē ir zeme, kur iedzīvotājiem tāpat ir dažādas sociālo faktoru izraisītas problēmas, kā piemēram, bezdarbs, alkoholisms, nomāktība. Sarunā «Novadniekam» Gerda Gertnere uzsvēra, ka problēmas, ar kurām jāstāpās Latvijā, ir daudz dziļākas un smagākas nekā Nīderlandē. Nīderlandiešiem ir 30-40 gadus ilga sociālā darba pieredze.

Gerda Gertnere sociālās palīdzības laukā strādā jau 25 gadus, astoņus no tiem viņa strādājusi par pieaugušo apmācības instruktori, bet Rimstādes sociālās palīdzības centrā darbojas nu jau piecpadsmit gadus. — Tas ir mīlestības darbs, man patīk tas, ko es daru. Latvijā esmu pirmoreiz un domāju, ka ar savu pieredzi un zināšanām varētu

palīdzēt «Baltās mājas» direktori dažādu jautājumu risināšanā. «Baltā māja» neilgā laika posmā ir paveikusi iespējami daudz, tomēr jāreķinās, ka, lai sasniegtu labu rezultātu, nepieciešama pakāpeniska attīstība. Nevar dažu gadu laikā sasniegt tādu līmeni, kam Eiropā bijuši nepieciešami gadu desmiti, — saka Gerda Gertnere.

Rimstādes centrs darbojas līdzīgi kā Līvānu fonds «Baltā māja», tikai tas ir daudzreiz lielāks. Ja «Baltā māja» mēnesī apmeklē ap 200 cilvēku, tad Rimstādes centru vienā nedēļā — 15 000 cilvēku (Mārņemmas pilsētā dzīvo 130 000 iedzīvotāji). Viņi savā centrā pulcina dažādu vecumu un sociālo slāņu cilvēkus. Centru finansē vietējā pašvaldība, tiek piesaistīti arī papildus līdzekļi. Darbošanās notiek pēc principa — bezdarbnieki palīdz bezdarbniekam. Mērķis — panākt, lai cilvēks savu dzīvi veidotu patstāvīgi, pats lemtu savu likteni. Darbojas kursi, lekcijas, pieejams psihologa atbalsts. Sociālo centru popularitāti Nīderlandē nosaka vispārējā ekonomiskā situācija. — Ja valstī nebūtu bezdarba, mūsu centri nebūtu vajadzīgi, cilvēki uz šejieni nenāktu, viņiem palīdzība nebūtu vajadzīga, — ir pārliecināta Gerda Gertnere, jo cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, piemēram, invalīdiem Nīderlandē ir speciāli aprūpes centri. Jautāta par

● Gerda Gertnere sociālās palīdzības sfērā strādā jau 25 gadus.

pirmo iespaidu Līvānu fondā «Baltā māja», Gerda Gertnere atzina, ka ir patīkami pārsteigta. Viņņa bija piedalījies «Baltās mājas» triju gadu svinībās, kur pārliecinājās par darbinieku aktivitāti un iedzīvotāju lielo atsaucību šī pasākuma laikā. Viņa uzsvēra, ka sociālās palīdzības darbs ir ļoti nozīmīgs veiksmīgas sabiedrības veidošanās procesā, ka Latvijas apstākļos galvenais ir ar mini-

māliem līdzekļiem panākt pēc iespējas labāku rezultātu. Viņa izteica cerību, ka «Baltās mājas» darbiniekiem lieti noderēs nīderlandiešu pieredze darba organizēšanā un brīvprātīgo darbinieku koordinēšanā. Gerda Gertnere sarunā apliecināja, ka uz Latviju labprāt atbrauktu vēlreiz, jo šādas tikšanās iespāido abpusēji.

G.Kraukles teksts un foto

Jaunumi no Naturalizācijas pārvaldes

Papildinās pilsoņu pulks

Pagājušajā nedēļā Preiļu rajona padomes priekšsēdētāja Arvīda Soldāna kabinetā svinīgos apstākļos divpadsmit mūsu rajona iedzīvotājiem tika pasniegti LR MK rīkojumu izraksti, kas apliecina, ka viņi kļuvuši par Latvijas pilsoņiem. Jaunos pilsoņus sveica Naturalizācijas pārvaldes (NP) Rēzeknes reģionālās nodaļas vadītāja Rita Zommere un Preiļu rajona padomes izpilddirektore Aina Pastore, rajonā un pilsētā pazīstamiem cilvēkiem novēlot aktīvi iesaistīties sabiedriskajā un valsts politikajā dzīvē.

Valodas eksāmens notiek savādāk

Latvijas lielākajos dienas laikrakstos nesen varēja izlasīt ziņu par to, ka jau apmēram 1500 personu ir kārtojušas Latvijas pilsonības ieguves latviešu valodas eksāmenu pēc jaunā valsts valodas pārbaudes modeļa, kad uzdevumu grūtības pakāpe pieaug pakāpeniski. Jaunais valodas prasmju pārbaudes modelis vasarā tīcis eksperimentāli pārbaudīts, un gan NP speciālisti, gan pilsonības pretendenti

to atzinuši par piemērotu un labāku par iepriekšējo.

Savu viedokli par valsts valodas pārbaudes jauno modeli «Novadnieks» lūdza izteikt NP Rēzeknes reģionālās nodaļas vadītāju Ritu Zommeri.

— No 1995. gada valsts valodas prasmju pārbaudes modeļi mainījās vairākkārt. Sākumā pretendenti uz Latvijas pilsonību rakstīja atstāstījumu. Tad tika nolēmts, ka valodas zināšanas vislabāk pārbaudīt rakstot sacerējumu, piemēram, vēstuli vai anketu. Tomēr neviens no šiem variantiem nebija pilnīgs.

NP metodiskās daļas speciālisti vairāku gadu garumā konsultējās ar ārzemju kolēģiem, pārņēma viņu labāko pieredzi. Rezultātā nonācām pie secinājuma, ka vajag pārbaudīt nevis cilvēku profesionālās zināšanas vai viņu profesionālo leksiku, bet gan prasmi komunicēt, tas ir, saziņāties ar apkārtnējiem cilvēkiem. Jāklūst, jālasa, jāsaprot, jāraksta, jārunā — tie ir svarīgākie zināšanu pārbaudes pakāpieni.

Gribu uzsvert, ka Latvijas pilsonības pretendentiem, kuri ir vecāki par sešdesmit pieciem gadiem, valodas pārbaudes eksāmenā nav rakstiskās daļas. Rak-

stīt un lasīt eksāmenā nevajag redzes invalidiem. Arī citiem invalidiem, kuri var pierādīt savu invaliditāti, no februāra ir dažādi atvieglojumi, kas minēti noteikumos par speciālo zināšanu pārbaudēm.

Arī vēstures zināšanu pārbaude ir nedaudz atvieglojota. Pašlaik atstāti tikai 92 jautājumi, iepriekš bija vairāk nekā 100. Pilsonības pretendentiem, kuri vecāki par sešdesmit pieciem gadiem, vēstures zināšanu pārbaude ir atvieglojota, viņiem uzdod jautājumus tikai par mūsu gadsimta notikumiem.

Piešķirta nauda sabiedrības integrācijai

Latvijas nevalstiskajām organizācijām (NVO) būs iespējams palīdzēt valsts institūcijām, to skaitā Naturalizācijas pārvaldei, veicināt sabiedrības integrāciju un nepilsoņu naturalizāciju. To nodrošina ASV Starptautiskās attīstības aģentūras Latvijas naturalizācijas projekts, kas Latvijas iedzīvotāju informēšanas un izglītošanas pasākumiem atvēlējis ap 100 tūkstošiem ASV dolāru.

Rita Zommere «Novadniekam» pastāstīja, ka ASV nevalstiskā organizā-

ja «Freedom House» ir ļoti liela un viena no ietekmīgākajām NVO valstī. Tā nodarbojas ar dažādu sabiedrisku procesu virzīšanu savās mājās un arī ārvalstīs. Šo organizāciju kopš maija Latvijā pārstāv Virdžīnija Sulivane. Viņa jau divas reizes bijusi Preiļos un gada laikā, ko pavadījis Latvijā, ir deleģēta sekot līdz stipendiju konkursam, kas atbalsta sabiedrības izglītošanu un citus projektus, kuri veicina naturalizāciju un sabiedrības integrāciju.

Pieteikumus ir saņēmuši visi nevalstisko organizāciju centri. Bet projektus var iesniegt līdz oktobra beigām. Tos izvērtēs komisija, labākie projekti saņems finansējumu no 1000 līdz 15 000 dolāru apjomā. Tomēr 20 procentu apjomā jāpiesaista pašu līdzekļi.

Paredzams, ka priekšrocības būs projektiem, kas konsolidē vairāku organizāciju resursus, veicinot sabiedrības līdzdalību, un kuru iesniedzējiem ir veiksmīga iepriekšējā pieredze sabiedrisko attiecību un izglītošanas jomā, kā arī projektiem, kas paredz sadarbību ar masu saziņas līdzekļiem.

L.Kirillova

Līvānu stiklam pasaules kvalitāte

A/s «Līvānu stikls» dēvē par vienu no veiksmīgākajiem mūsu puses ražošanas uzņēmumiem, kurš spējis pārciest smago ekonomisko krīzi un pašlaik jau iekarojis stabilu vietu pasaules tirgū. Maldīgs ir priekšstats, ka kvalitatīvi ir tikai čehu vai franču stikla izstrādājumi. Lai par to pierādītos, pietiek iet kādā no Līvānu stikla veikaliem, kuru plaukti pilni ar neatkārtotajiem, krāsā un formā dažādiem stikla priekšmetiem. To, ka Līvānu stikls ir pasaules līmenī, apliecina starptautiskā izstāde Vācijas pilsētā Frankfurtē, kurā līvānieši piedalās regulāri, un šogad ar saviem stikla traukiem jau iekarojuši vietu prestižajā 10. hallē līdzās pasaules labākajiem stikla ražotājiem.

Pircēji visā pasaulē

— Izstādes teritorija aizņem ap 40 hektāru lielu platību, pavisam tajā ir 11 halles. Pēc savus izstrādājumus prezentējam pagaidu telti kopā ar korejiešiem un ķīniešiem, kaut sapratām, ka tas, protams, nav labākais variants. Lai iegūtu tiesības izstādīt savu produkciju tādās ekskluzīvās telpās, kāda bija 10. halle, ir jāgaida aptuveni trīs gadus, tādēļ var uzskatīt, ka mums ir ļoti veicies, jo vieta ir ļoti būtisks faktors šādās izstādēs. Frankfurtes mese notiek divreiz gadā, tā ir galvenā izstāde Eiropā un, protams, arī ļoti dārga, taču tas atmaksājas, jo ar šo izstādi mums pilnībā pietiek — varam iepazīt jaunākās tendences stikla trauku ražošanā un nav nepieciešams meklēt klientus vēl papildus citās izstādēs.

Pēdējo gadu laikā krietni uzlabojusies mūsu izstrādājumu kvalitāte, stikls ir kļuvis daudz dzidrāks, nākas domāt arī par trauku dizainu, sekot līdzi trauku modei, kas nemīgi mainās. Starptautiskās izstādes apmeklētājiem ir ļoti interesanti, taču atšķirībā no iepriekšējām reizēm, kad pie stendiem valdīja liela burzma, šoreiz bija vairāk cilvēku ar konkrētiem sadarbības priekšlikumiem. 10. halles priekšrocība ir tā, ka tajā iegriežas gandrīz tikai pircēji, ļoti maz ir vienkāršu interesentu. Frankfurtes izstādes laikā saņēmām vairākus pasūtījumus. Kāds kubietis, kurš nodarbojas ar vairumtirdzniecību Maiami, oktobra beigās ieradās Līvānos, lai noslēgtu ar mums līgumu. Pasūtījumi ir arī no Dienvidamerikas, Austrālijas, Jaunzēlandes, Argentīnas, var teikt, ka no visas pasaules, — sarunā «Novadniekam» pastāstīja a/s «Līvānu stikls» prezidents Imants Bušs.

Spiesti atteikt pasūtījumus

«Līvānu stikla» floristikas nodaļā, kurā

● A/s «Līvānu stikls» prezidents Imants Bušs ir pārliecināts, ka katrs stiklinieks mazliet ir arī mākslinieks.

top vāzes un dažādi ziedu kārtošānai paredzēti trauki, pieprasījums pēc produkcijas pārsniedz piedāvājumu. Daudziem pasūtītājiem nākas atteikt, jo rūpnīca nespēj saražot tik, cik pircēji vēlētos. Ražošanas process tiek plānots vairākus mēnešus uz priekšu, jo viss notiek pēc iepriekšēja pasūtījuma. Tas periods, kad nācās gaidīt pasūtītāju, ir beidzies, tagad bieži ir gluži pretēja situācija, kad transports jau gaida pie fabrikas vārtiem. «Līvānu stikls» neražo produkciju noliktavām, bet gan pasūtītājam, un tieši to, ko pasūtītājs vēlas saņemt. I.Bušs pastāstīja, ka pieprasīti patlaban ir lielas un vienkāršas formas trauki, masīvas seš un četrkantīgas vāzes. Modē ir «tīras» formas ar dažādām stila un krāsas nianšēm. Tas tādēļ, lai piedāvājums būtu, cik iespējams, plašāks, atbilstošs katra pircēja gaumei un krāsas izjūtai.

Pieprasīti ir zilā stikla trauki

Jaunums «Līvānu stiklā» ir ovālās vāzes, bet pieci jauni izstrādājumi ir tapuši ar 2000. gada simboliku. — Mēs paredzam, ka cilvēki gadu mājā vēlēšies iegādāties šos traukus — suvenīrus, tā būs kā nostaļģija par aizējošo gadu tūkstoti. Vispopulārākie, to pierāda arī pēdējā izstāde Vācijā, ir kobaltzilie stikla trauki. Mainās trauka dizains un forma, bet zilā krāsa izstrādājumos ir aktuāla vienmēr. Lai varētu veiksmīgi konkurēt pasaules tirgū, mēs meklējam jaunas stila un dizaina iespējas. Neraugoties uz to, ka katrs stiklinieks mazliet ir mākslinieks, rūpnīcā ir arī diplomēta māks-

liniece, kas bagātina pieredzi izstādēs, iepazīst ar vadošajām tendencēm pasaules stikla rūpniecībā, — stāsta fabrikas prezidents. Taču izrādās, ka lielākā daļa ideju nāk no klientiem. Runājot par jaunumiem, Imants Bušs atklāj arī jaunākās mākslinieciskās un tehnoloģiskās iecerces.

— Esam noslēguši līgumu par jaunas smilšu pušanas iekārtas un materiālu iegādi. Izmantojot šo tehnoloģiju, ir iespējams radīt ļoti smalkus, fi-

ligrānus zīmējumus uz traukiem. Patiesībā uz katra trauka tiek uzlīmēts īpašs trafarets ar ļoti smalki veidotu zīmējumu, tālāk ar minētajām smilšpušanas iekārtām zīmējums tiek uzpūsts uz glāzes vai kāda cita izstrādājuma. Nākošajā gadā gribam uzsākt arī stikla krāsošanu, kas būtībā «Līvānu stiklam» nav nekas jauns, jo astoņdesmitajos gados stiklu daudz dekorēja tieši ar roku, mazāk rūpnieciski. Tikai tagad ir krasi mainījusies trauku mode, arī pieprasījums pēc vienas vai otras krāsas. Esam noslēguši līgumus par vajadzīgo krāsu iegādi, jo līdz šim bija sarežģīti tikt pie tādām krāsām, kādas bijām iecerējuši izmantot. Nu pēc pēdējā Vācijas brauciena arī šī problēma ir atrisināta, — tā Imants Bušs. Nepārtraukti tiek radīti arī mēģinājuma trauki — dažādu eksperimentu rezultātā radušās, piemēram, glāzes ar šamota graudiem stiklā. Glāzes nav gludas, bet gan reljefas, ar savdabīgu vizuālu efektu.

Modernizācija

Uzņēmuma attīstību, kā zināms, veicina tikai pārdotā produkcija. Imants Bušs uzsver, ka var, protams, ražot produkciju noliktavām, bet uzņēmuma augšupeju nodrošina tikai tā produkcija, kura nekavējoties tiek nogādāta pasūtītājam. Imants Bušs atzīst, ka «Līvānu stiklā» tieši tā arī notiek, tādēļ rūpnīcu var uzskatīt par augošu un stikla rūpniecību par perspektīvu. Taču teikt, ka stikliniekiem problēmu nav, nozīmētu teikt nepatiesību. Ir arī problēmas, kuras prasa risinājumu. — Fabrika ir ļoti veca, iekārtas un krāsnis ir fiziski un morāli

novecojušas, rekonstrukcijā līdzekļi nav ieguldīti apmēram desmit gadus. Steidzīgi bija vajadzīga rekonstrukcija sestajai krāsnij, projekts paredz ar 1. novembri uzsākt arī jaunas un modernas astoņtonnīgas krāsnis būvniecību vecās — otrās krāsnis vietā. Tā būs pilnīgi jauna, aprīkota ar kompjūtervadību. Šādiem apjomīgiem darbiem nepieciešams kredīts, bez tam, «Līvānu stiklam» vēl joprojām ir jāmaksā iepriekšējo gadu parādi. Taču, neskatoties uz visām grūtībām, nedrīkst atstāt novārtā arī ražošanas līniju rekonstrukciju un modernizāciju.

Vai Latvijā pērk Līvānu stiklu?

Lēnām, bet noteikti «Līvānu stikls» ieiet pasaules tirgū, atrod pircējus, kas grib un var maksāt par līvāniešu ražojumiem. Bet kāda situācija ir Latvijas tirgū, kur Līvānu vārds daudziem saistās tieši ar stikla izstrādājumiem? — Latvijā Līvānu stiklu pērk ļoti labi. Mums ir trīs veikali, produkciju pārdodam arī vairumtirdzniecībā. Ir sadarbība ar dīleriem, kas reklamē mūsu vārdu, vienlaikus pārdodot mūsu preci. Strādājam, lai pastāvīgi būtu apmierinātas pircēju vēlmēs. Labs noiets Latvijas tirgū ir mūsu krāsainajiem izstrādājumiem — vāzēm, glāzēm. Ļoti labi pašlaik mūsu izstrādājumus pērk Lietuvā, kur aktīvi darbojas mūsu dīleri. Ceram iekļūt arī Tallinas tirgū. Ja runājam par vietējo tirgu, gribas atzīmēt, ka veiksmīgi sadarbojamies arī ar privātpersonām. Mums ir viena kliente, kurai ir pašai savs veikals Cēsīs ar nosaukumu «Līvānu stikls» un tajā tiek tirgota gandrīz tikai mūsu produkcija. Tātad arī privātpersonas var nopelnīt, tirgojot mūsu saražoto preci. Gribu uzsvert, ka mēs visādā ziņā atbalstām cilvēkus, kuri pārdod un reklamē jaunus «Līvānu stikla» izstrādājumus.

Mīts par neplīstošo stiklu

Interesanti šķita uzzināt, vai arī līvānieši ražo, tā dēvētos, neplīstošo stikla traukus. Vai tāds — neplīstošs stikls vispār pastāv, jebšu tas ir citzemju stikla ražotāju veikls reklāmas triks, lai pievilinātu potenciālo pircēju. Izrādās, ka neplīstoša stikla vispār nav. Tas, ko sauc par neplīstošo franču stiklu, ir ar īpašas tehnoloģijas palīdzību apstrādāts «parastais» stikls. Uz stikla izstrādājuma tiek uzsmidzināta mikroskopiska plastmasas plēve, kas traukus gan padara izturīgākus, bet ne neplīstošus.

G.Kraukles teksts un foto

Latgale citu Latvijas reģionu vidū

Iedzīvotāji

Pēc iedzīvotāju skaita Latgale ir otrs lielākais reģions aiz Rīgas. 1998. gadā Latgalē dzīvoja 394 058 cilvēki, kas ir 16% no Latvijas iedzīvotājiem. No 1991. līdz 1998. gadam iedzīvotāju skaits Latgalē samazinājies par 6,7%, taču šī samazināšanās tendence Latgalē ir mazāk izteikta nekā pārējos reģionos.

Iedzīvotāju skaita samazināšanās galvenokārt notiek negatīvā dabiskā pieauguma dēļ. Salīdzinot ar pārējiem reģioniem, demogrāfisko situāciju Latgalē raksturo augstākais mirstības līmenis un zems dzimstības līmenis (zemāks tas ir tikai Rīgā). Dabiskais pieaugums Latgalē 1997. gadā bija minus 8,9 uz 1000 iedzīvotājiem, kas ir sliktākais rādītājs Latvijā. To nosaka augstais mirstības līmenis un iedzīvotāju vecumsastāvs. Vismazākais dabiskais pieaugums ir Ludzas (-14,4), Krāslavas (-12,0) un Balvu (-11,6) rajonā, un vērojama iedzīvotāju novecošanās tendence lauku rajonos. Arējā migrācija Latgalē nav būtisks faktors, kas nosaka iedzīvotāju skaita samazināšanos un no reģiona izbraukušo cilvēku skaits ir līdzīgs reģionā iebraukušo cilvēku skaitam (migrācijas saldo 1997. gadā bija -0,36 uz 1000 iedzīvotājiem).

Pensionāri veido 24,4% no kopējā Latgales iedzīvotāju skaita, kas pārsniedz attiecīgo rādītāju Latvijā (22,8%). Kopējā demogrāfiskā slodze Latgalē (764 darbības vecumu nesasnējuši un pārsnieguši cilvēki uz 1000 iedzīvotājiem darbības vecumā) nedaudz pārsniedz vidējo rādītāju Latvijā (726), taču ir atšķirības starp pilsētām un laukiem. Latgales pilsētās ir viszemākais demogrāfiskās slodzes līmenis Latvijā (659), taču laukos tas ir visaugstākais Latvijā (934). Tas norāda uz reāliem darbības ierobežojumiem laukos un uz pilsētu potenciālu.

Latgale ir salīdzinoši urbanizēts novads. Pilsētās dzīvo 58,1% iedzīvotāju (Zemgalē — 48,4%, Vidzemē — 45,4%, Kurzemē — 62,7%), pie kam ap 30% dzīvo Daugavpilī un Rēzeknē. Lauku iedzīvotāju īpatsvars Latgalē (41,9%) ir mazāks nekā Zemgalē un Vidzemē. Apdzīvotības struktūra pozitīvi raksturo reģiona iespējas, un līdzīgais iedzīvotāju skaits pilsētās un laukos, kā arī divu lielo pilsētu potenciāls var dot stimulu dažādu tautsaimniecības nozaru attīstībai.

Etniskā, valodas un pilsonības situācija

Etniskā, kultūras, reliģijas un valodas ziņā Latgale ir vēsturiski nevienmērīgāka kā citi novadi. 1998. gadā latviešu īpatsvars Latgalē bija 40,7%, kas ir mazāks nekā Vidzemē (81,9%), Kurzemē (69,7%), Zemgalē (68,3%), Rīgā (42,6%) un Latvijā kopumā (55,5%). Vislielākā etniskā grupa Latgalē ir krievi (43% iedzīvotāju), Latgalē ir arī vislielākais poļu un baltkrievu īpatsvars.

Citāda ir situācija ar pilsonību. Pilsoņi Latgalē 1999. gada sākumā veidoja 80,9% no kopējā iedzīvotāju skaita (Latvijā — 73,3%). Lai gan ir liels nelatviešu īpatsvars, pilsonības ziņā novads ir visai viendabīgs un pilsoņu īpatsvars ir lielāks nekā Rīgā (60,8%), Kurzemē (77,7%) un Zemgalē (79,4%), bet mazāks nekā Vidzemē (89,3%). Tas izskaidrojams ar to, ka Latgalē dzīvojošās mazākumtautības ir vēsturiskas kopienas. Taču Daugavpilī LR pilsoņi veido tikai ap 65% no kopējā iedzīvotāju skaita.

Latviešu valodas apguves valsts programmas un Baltijas datu nama pētījumi liecina, ka Latgales iedzīvotāju latviešu valodas zināšanu līmenis ir zemāks nekā citu reģionu iedzīvotājiem, izņemot Rīgu. Latviešu valodas prasmes līmenis nelatviešu vidū ir zems. Daugavpilī un atsevišķos pagastos izjūtams latviešu valodas vi-

Domājot par Latvijas līdzsvarotu attīstību un iekļaušanos Eiropas Savienībā (ES), arvien lielāku lomu iegūst reģioni. Tapēc ir svarīga reģionu sociālās un ekonomiskās attīstības situācijas salīdzinoša analīze, kas nepieciešama arī teritoriālās reformas pamatojumam. Šajā rakstā Latgale (Balvu, Daugavpils, Krāslavas, Ludzas, Preiļu un Rēzeknes rajons un Daugavpils un Rēzekne) salīdzināta ar pārējiem reģioniem — Kurzemi, Vidzemi, Zemgali un Rīgu. Pētījumus veikuši Tālis Tisenkopfs, Svetlana Djačkova un Aleksejs Sņitņikovs no Latvijas Universitātes Socioloģijas katedras.

des trūkums. Aptauja liecina, ka Latgalē ir vislielākais respondentu skaits, kas latviešu valodu vispār neprot. Tas rada šķēršļus ne tikai sabiedrības integrācijai, bet arī darba tirgū. Nodarbinātības valsts dienesta pētījumi rāda, ka 68% aptaujāto bezdarbnieku un darba meklētāju, kam dzimtā valoda nav latviešu, valsts valodu vai nu neprot vai prot zemākajā līmenī un tikai 37% latviešu valodu pārvalda brīvi vai vidējā līmenī. Valodas neprasmē daudziem bezdarbniekiem liedz iespēju atrast darbu. Tas norāda, cik svarīga nozīme sabiedrības integrācijā un nodarbinātības veicināšanā Latgalē ir latviešu valodas apguvei, ko veicināt uzņēmies Latviesu valodas apguves valsts programmas Latgales reģionālais birojs Daugavpilī.

Izglītība

Iedzīvotāju izglītības līmenis Latgalē būtiski neatšķiras no pārējiem reģioniem — 49,5% iedzīvotāju ir vidējā izglītība, 9,8% — augstākā un 22,1% — pamata izglītība. Latgalē tāpat kā Vidzemē, bet mazāk nekā Kurzemē un Zemgalē raksturīgs biezs mazu skolu tīkls. Latgalē ir arī visaugstākais arodividusskolu un vidējo speciālo mācību iestāžu skaits uz 10 tūkstošiem jauniešu attiecīgajā vecuma grupā. Arī augstskolu nodrošinājums Latgalē (Daugavpils Pedagoģiskā universitāte un Rēzeknes augstskola) ir labāks nekā, piemēram, Vidzemē, kur ir tikai viena augstskola.

Izglītības iestāžu apmeklētības rādītāji, rēķinot pēc iedzīvotāju skaita attiecīgajās bērnu un jauniešu grupās, Latgalē būtiski neatšķiras no pārējiem reģioniem un visu līmeņu izglītības iestāžu apmeklētāju īpatsvars vecumgrupā no 7 līdz 23 gadiem Latgalē ir 74,8% (Latvijā — 80,5%, Rīgā — 92,6%, Vidzemē — 70,5%, Kurzemē — 71%, Zemgalē — 74,6%). Kopš 1990. gada vairāk kā divas reizes ir pieaudzis to Latgales jauniešu skaits, kuri studē augstskolās (aptuveni puse Latgales augstskolās, bet puse — Rīgas augstskolās). Tomēr kopumā izglītības sistēmu raksturo nepietiekama saikne starp izglītības iestādēm, darba devējiem un pašvaldībām, kas apgrūtina skolu beidzēju iekārtošanos darbā. Šo situāciju cenšas labot pašreiz Latgalē īstenotais Phare projekts «Profesionālās izglītības reforma».

Nodarbinātība un darba tirgus

Nodarbinātības un darba tirgus situāciju Latgalē raksturo tādi rādītāji kā iedzīvotāju skaits darbības vecumā, ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits, tautsaimniecībā nodarbināto skaits, nodarbinātības struktūra pa nozarēm, kā arī nestrādājošo darba meklētāju skaits.

Pēc CSP datiem, 1998. gadā Latgalē dzīvoja 223 430 cilvēku darbības vecumā (56,7% no kopējā Latgales iedzīvotāju skaita), un šis rādītājs būtiski neatšķiras no Latvijas vidējā (57,9%). Latgales pilsētās tas ir pat augstāks, ko var izskaidrot ar Daugavpils un Rēzeknes iedzīvotāju vecumsastāvu, ko raksturo lielāks iedzīvotāju skaits darbības vecumā (ap 61%). Latgales laukos darbības vecuma iedzīvotāju īpatsvars ir 51,7%, un tas ir mazāks nekā pārējos reģionos.

Ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits (kuri strādā vai meklē darbu) Latgalē 1998. gadā bija 191 906 cilvēki (48,7% no iedzi-

votāju kopskaita). Šis rādītājs būtiski neatšķiras no Latvijas vidējā (49,1%) un pat ir lielāks nekā pārējos reģionos, izņemot Rīgu. Šāds ekonomiski aktīvo iedzīvotāju īpatsvars pārsniedz attiecīgo rādītāju daudzās ES valstīs un to reģionos, kur uz ilgu un saulainu vecumdienu rēķina strādājošiem ir jāiztur lielāka demogrāfiskā slodze. Tas liecina, ka Latgalē, galvenokārt pateicoties pilsētām, potenciāli ir pieejami ievērojami darbības resursi.

Tautsaimniecībā nodarbināto skaits Latgalē 1998. gada beigās bija 147 767 cilvēki jeb 77% no ekonomiski aktīviem iedzīvotājiem, bet nestrādājošo darba meklētāju skaits (reģistrētie un neregistrētie bezdarbnieki) bija 44 139 cilvēki jeb 23% no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem. 1999. gada martā Nodarbinātības valsts dienestā kā bezdarbnieki bija reģistrējušies 34 305 cilvēki, no kuriem 13 703 bija ilgstošie bezdarbnieki (ilgāk nekā gadu nevar atrast darbu).

Analizējot nodarbinātības struktūru pa nozarēm, 1998. gada beigās vislielāko ieguldījumu kopējā nodarbinātībā deva publiskie pakalpojumi (42 704 strādājošie jeb 28,9% tautsaimniecībā nodarbināto), lauksaimniecība (36 055 — 24,4%), tirgus pakalpojumi (34 134 — 23,1%), rūpniecība (27 041 — 18,3%), enerģētika (3546 — 2,4%) un celtniecība (2955 — 2%).

Salīdzinot ar citiem reģioniem, Latgalē ir vislielākais nodarbināto īpatsvars publiskajā sektorā (pārvaldība, skolas, veselības aizsardzība u. c.), kas izskaidrojams ar privātspektora lēnāku attīstību. Turpmāk nav gaidāms, ka publisko pakalpojumu jomā varētu jūtami pieaugt darba vietu skaits. Lauksaimniecībā, kas ir otra nozīmīgākā darba vietu devēja, ir gaidāma nodarbinātības samazināšanās sakarā ar ražošanas koncentrāciju. Tāpēc lauksaimniecību, ja neskaita naturālo saimnieciskošanu, kas funkcionē kā bezdarba buferis, nevar uzskatīt par nozīmīgu jaunu darba vietu avotu. Par tādu varētu kļūt tirgus pakalpojumu nozares, rūpniecība un celtniecība. Šajās nozarēs jaunu darba vietu radīšana ir ļoti atkarīga no kapitāla un investīciju ietilpības reģionā, kā arī no kvalificētas izglītības. Tautsaimniecībā nodarbināto vidējā mēneša bruto darba alga Latgalē 1997. gadā bija 84 lati mēnesī jeb tikai 70% no vidējās darba samaksas Latvijā, kas bija zemākais rādītājs reģionos.

Latgalē jau vairākus gadus raksturīgs augstākais bezdarba līmenis Latvijā. CSP darbības apsekojuma dati liecina, ka 1998. gada beigās darba meklētāju skaits bija 23% no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem. NVD oficiāli reģistrētais bezdarba līmenis bija 16%, kas vairāk nekā divas reizes pārsniedza vidējo reģistrētā bezdarba līmeni Latvijā. Visaugstākais reģistrētā bezdarba līmenis pašreiz ir Rēzeknes, Preiļu, Balvu un Krāslavas rajonā, kur tas pārsniedz 20% no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem. Latgalē vairāk nekā citiem reģioniem raksturīgi, ka bezdarbnieki cenšas oficiāli reģistrēties, lai tādējādi saņemtu pabalstus, kas bieži ir vienīgais ienākumu avots. Piemēram, 1997. gadā Latgalē kā bezdarbnieki bija reģistrējušies 72% darba meklētāju, kamēr Latvijā vidēji tikai 53%, bet 1999. gada martā kā bezdarbnieki bija reģistrējušies jau 77% Latgales darba meklētāju.

Augstais bezdarba līmenis rada situāciju, ka pašreizējais bezdarbnieku un darba meklētāju skaits pārsniedz nodarbināto skaitu jebkurā atsevišķi ņemtā tautsaimniecības nozarē. No pilnas nodarbinātības viedokļa Latgalē pašreiz trūkst ap 40 tūkstošiem darba vietu.

Asa problēma Latgalē ir ilgstošais bezdarbs. Ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars Latgales reģistrēto bezdarbnieku vidū 1999. gada martā bija 39,9%, kamēr Latvijā vidēji — 25,3%. Lai gan ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars kopš 1997. gada, kad tas bija 70,2%, ir samazinājies (daļēji izskaidrojams ar pašvaldību un NVD aktīvāku rīcību darba tirgū, daļēji ar bezdarbnieku skaita pieaugumu Krievijas krīzes ietekmē), augsts ilgstošā bezdarba līmenis liecina, ka darbības pieprasījums Latgalē ir ļoti zems.

NVD Latgalē pēdējos gados cenšas īstenot aktīvu nodarbinātības politiku, paplašinot nodarbinātības veicināšanas pasākumus. To vidū ir bezdarbnieku profesionālo mācību un pārkvalifikācijas kursi, iekārtošana darbā, algotu pagaidu sabiedrisko darbu rīkošana, darba meklētāju klubi. Kursus 1997. gadā beidza 5,5%, bet 1998. gadā 9,2% no kopējā bezdarbnieku skaita. Populārākie nodarbinātības veicināšanas pasākumi ir bezdarbnieku iesaistīšana algotos pagaidu sabiedriskos darbos un kursos. Taču vēlme iesaistīties tajos ievērojami pārsniedz iespējas. Nopietna problēma, ka lielākā daļa kursu tiek organizēti pilsētās un tālu no laucinieku dzīvesvietām. Turpmāk būtu jāveicina bezdarbnieku mācību kursu organizēšana dzīvesvietās un bezdarbnieku klubu, NVO iesaistīšana nodarbinātības veicināšanā.

Uzņēmējdarbība

Latgale uzņēmējdarbības aktivitātes ziņā atpaliek no pārējās Latvijas. Rosīga uzņēmumu dibināšana šeit sākās divus, trīs gadus vēlāk. 1999. gada 1. janvārī Latgalē viens uzņēmums (bez zemnieku saimniecībām) bija reģistrēts uz 27 cilvēkiem darbības vecumā (Rīgā — uz 9, Kurzemē — 17, Vidzemē — 21, Zemgalē — 22, bet Latvijā vidēji — uz 14). Tas nav sliktais rādītājs, ja salīdzina ar uzņēmējdarbības parādīšanos Taivānā, kur viens uzņēmums reģistrēts uz 14 darbības vecuma iedzīvotājiem. Taču jāņem vērā, ka tikai 2/3 reģistrēto uzņēmumu Latgalē ir ekonomiski aktīvi un vēl mazāk — efektīvi.

Latgales uzņēmumiem raksturīgi, ka tie ir mazāki strādājošo skaita un apgrozījuma ziņā. Filozofijas un socioloģijas institūta mazo un vidējo uzņēmumu pētījums liecina, ka Latgalē ievērojami lielāks nekā pārējā Latvijā ir to uzņēmumu īpatsvars, kuru gada apgrozījums ir mazāks par 10 tūkstošiem latu. Pēdējos gados līdz Krievijas ekonomiskajai krīzei apgrozījumam un peļņai bija tendence pieaugt visās Latgales uzņēmumu grupās, kas bija pozitīva liecība pakāpeniskajai novada ekonomiskai augsmei.

Uzņēmējdarbība Latgalē ir attīstīta ļoti nevienmērīgi. Pagastos vidējais darbojošos uzņēmumu skaits reti pārsniedz piecus līdz astoņus. Toties Daugavpils uzņēmējdarbības ziņā ir aktīvs reģions ne tikai Latgalē, bet visā Latvijā. Daugavpils uzņēmumi ir lielāki reģistrētā pamatkapitāla ziņā, un Daugavpils ar uzņēmumu kopējo reģistrēto pamatkapitālu 196 miljoniem latu ir trešajā vietā aiz Rīgas un Ventpils.

Atbalstu uzņēmējiem Latgalē sniedz uzņēmējdarbības atbalsta centri un Reģionālais fonds, līdz šī gada augustam Latgalē bija atbalstījis 164 uzņēmējdarbības projektus — pusi no visiem fonda atbalstītajiem projektiem. Tomēr Latgales uzņēmējiem nepieciešama daudz lielāka palīdzība, atbalsts un mācības, lai modernizētu uzņēmumus un paplašinātu tirgu.

«Diena»
Turpinājums sekos.

Darbus skaita rudeni

● **Rajona mazpulku darbu skatē un salidojumā vērtēšanas komisija nolēma, ka Latgales novada mazpulcēnu salidojumā no Preiļu rajona piedalīties: (pirmajā rindā) Gustavs Lukjanskis, Līga Paegle, Kristīne Gžibovska, Līga Karčevska, Eliass Rudzāts, (otrajā rindā) Dace Paegle, Solvita Šņepste, Linda Pastare, Viktorija Varlamova, Māriete Skudra, Madara Neicene, Ilze Neicene. J.Silicka foto**

Septiņi rajona skolās darbojošies mazpulki piedalījās tradicionālajā rudens skatē un salidojumā, ko organizēja Preiļu bērnu un jauniešu centrs. Jau vairākus gadus strādā Vanagu, Jersikas mazpulki, Jasmuižas (Aizkalnes pamatskola), «Cerība» (Pelēču pamatskola), Anspoku (Salas pamatskola) mazpulki, šajā mācību gadā atjaunojusies Rožupes un Līvānu pilsētas ģimnāzijas mazpulku darbība. Salidojumā piedalījās arī Riebiņu mazpulks, kurš gatavojas uzsākt savu darbību, bet pagaidām vēl nav reģistrēts. Kopā mazpulkos darbojas apmēram 100 skolēnu.

Kā rādīja šī gada darbu skate, mazpulcēni savas intereses saista galvenokārt ar augkopību. Izstādē bija redzams viss, kas tikai audzis mazpulcēnu laucīņos, — dekoratīvie ķirbji, tulpes, dālijas, kartupeļi, zemenes, garšaugi, graudzāles un daudzas citas gan tradicionālas, gan neparastākas kultūras. Tiem mazpulku dalībniekiem, ku-

ri vecāki par 12 gadiem, vajadzēja saviem skatei sagatavotajiem darbiem pievienot arī dažādas ziņas skaitļu izteiksmē. Kā audzēts un kopts, cik un kā mēslojis, rušināts, cik izmaksājis un tamlīdzīgi.

Salidojumā mazpulcēniem bija jārada mājas uzdevums «Mana mazpulka vizītkarte», jāpiedalās konkursos. Viens no tiem bija par garšīgākā kartupeļu ēdiena recepti. Daži konkursi bija tādi, kuru atbildēs vajadzēja izmantot tās zināšanas, kas iegūtas, aplūkojot mazpulcēnu darbu izstādi.

Rajona lauksaimniecības departamenta un lauksaimniecības konsultāciju biroja speciālisti Jānis Kivlenieks, Zita Briška un Zenta Dūda deva savu vērtējumu mazpulcēnu darbiem. Viņi noteica, kuri zēni un meitenes no mazpulkiem pārstāvēs Preiļu rajonu Latgales novada mazpulku rudens darbu skatē, kas 22. un 23. oktobrī notiks Višķu lauksaimniecības tehnikumā.

L.Rancāne

Aizkalni pazīstam

Lai izrautos no ikdienas, ir visdažādākās iespējas. Kaut vai pastaigas uz dzimnām, valsis mājas gaiteni, izbraukums ar laivu naktī, ražas svētki vecajā šķūnī. Un arī, — kā tas bija šoreiz, 26. septembrī — orientēšanās sacensības «Pazīsti Aizkalni!», kurās varēja piedalīties jebkurš pagasta iedzīvotājs, kā arī ciemiņi. Pasākumu atbalstīja Aizkalnes pamatskolas skolēni un skolotāji, vietējie iedzīvotāji, sacensību dalībnieki no Preiļiem. Veiksmīgus startus vēlēja Aizkalnes pagasta padomes priekšsēdētājs Pēteris Rožinskis.

Katram dalībniekam tika izsniegta 12 fotokopijas, kurās bija redzami dažādu ciema objektu fragmenti. Uzdevums bija sameklēt doto objektu, saņemot atzīmi dalībnieka lapā un iekļaujoties kontrollaikā — vienā stundā.

Sacensību rezultāti bija šādi: pirmajā vietā — Vita Šņepste, Kaspars Kažemāks no Aizkalnes, Kristīne Laganovska un Žanna Lozda no Preiļiem; otrajā vietā — Zane Stašulāne, Juris Vucāns no Aizkalnes, Jānis Lozda no Preiļiem. Dalībnieki sevi kā labus ciemata pazinējus parādīja ne tikai distancē, bet arī konkursā «Vai tu zini?». Bija jāatbild uz jautājumiem, cik melno stārķu ligzdu un ezeru ir pagasta teritorijā, kāds Aizkalnē ir populārākais vārds, ievērojamākā muzikantu grupa astoņdesmitajos gados un tamlīdzīgi.

Godalgoto vietu ieguvējiem tika pasniegtas balvas. Paldies par atsaucību un sadarbību dalībniekiem un visiem, kas palīdzēja šī pasākuma norisē.

D.Prodniece

Preiļu 1. pamatskolas novadpētnieki devās uz Aizkalnes pagastu, lai iepazītos ar tā vēsturi, aktualitātēm, kā arī apciemotu sakoptākās sētas «Cerības» saimniekus Valentīnu un Staņislavu Geidas. Pagasta padomes sekretāre Maija Paegle mūs informēja

par pagasta pašreizējo saimniecisko un kultūras dzīvi un problēmām.

Pēc tam devāmies uz «Cerību» mājām — jauku, rudenīgā mierā un skaistumā ieslīgušu sētu. Zinājām, ka Staņislavs Geida ir pazīstams amatnieks. Ar dažādu interesantu lietu virpošanu no koka Staņislavs Geida nodarbojas jau astoņus gadus, visas vajadzīgās zināšanas apguvis pašmācības ceļā. Pirms tam aizrāvis ar fotografēšanu. Nesen viņš iekārtojies visu savu darinājumu izstādī atsevišķā mājā. Te var apskatīt dažādas koka kārbas, kastītes, svečturus, saimniecības piederumus, puķu podus, galdiņus, krēslus, traukus, māju maketus, kā arī fotogrāfijas un pat pildspalvu kolekciju.

Ar lielu interesi vērojām, kā meistars savā darbnīcā izvirpoja jauku svečturi, ko saņēmam kā dāvanu. S.Geida pastāstīja, ka pats meklē un sagatavo materiālu, bet ieceres rodas pašā darba procesā. Viņa sapnis ir izgatavot savas mājas koka maketu.

«Cerību» māju saimniece savukārt mums parādīja gan skaisto apkārtni, kuras sakopšana prasa daudz pūļu un laika, gan savu mazmeitu Daces un Līgas — Aizkalnes pamatskolas skolnieču — mazpulcēnu laucīņus. Viena mazmeita audzē garšaugus, bet otras lepnums ir puķes — 63 gladiolu šķirnes, 25 tulpju šķirnes, narcises un citi interesanti augi.

Pēc tam apskatījām J.Raiņa muzeja teritorijā nesen atklāto keramikas cepli, atpūtamies pie ugunskura un spriedām, karp doties nākamreiz.

Jau pēc ekskursijas uzzinājām, ka rajona konkursā «Sakoptākā sēta» Valentīnas un Staņislava Geidu mājas ieguvušas otro vietu. Apsveicam!

D.Kiuleniece

Sports

Spēcīgākie futbolisti — Vārkavā

Septembrī un oktobrī turpinājās rajona skolēnu sporta spēles, un jaunie futbolisti visās vecuma grupās noskaidroja spēcīgākos kājbumbas spēlētājus.

8. — 9. klašu grupā (no vidusskolām un skaitliski lielajām skolām) Aglonā sacentās Preiļu 1. pamatskolas, Līvānu 2. un Aglonas vidusskolas futbolisti. Par labāko atzīta Līvānu 2. vidusskolas komanda: Vjačeslavs Teležko, Vladislavs Uvarovskis, Romāns Micevičs, Jevgēnijs Škodins, Viktors Skvorcovs, Maksims Volkovs, Romāns Smirnovs, Vitālijs Poļakovs, Aleksandrs Kozlovs, Jaroslavs Beginskas, Viktors Voickis, Oļegs Gusevs. Ar sportistiem strādā Silvija Jakimova. Otrā vieta pienācās Preiļu 1. pamatskolas spēlētājiem.

Šajā vecuma grupā vairāk komandu bija no pamatskolām. Tās spēlēja divās grupās. Preiļos par septīto astoto vietu cīnījās Priekuļu un Siļukalna pamatskolu audzēkņi (rezultāts 3:0), par piekto un sesto vietu — Jaunsilavu un Dravnieku komandas (2:0), par trešo un ceturto vietu — Jersikas un Galēnu sportisti (1:0). Uzvarētāja gods tika noskaidrots spēlē starp Vārkavas un Silajāņu futbolistiem (0:0). Tas pienācās Vārkavas pamatskolas jaunajiem spēlētājiem Vitālijam Čeirānam, Mārtiņam Sparānam, Valdim Makarovam, Antonam Kirilovam, Aigaram Plonim, Artūram Klindžānam un Pjotram Kirilovam. Futbolistus sagatavoja Vladimirs Točko.

Arī vidusskolu 6. — 7. klašu grupā futbola sacensības notika Preiļos. Piecu komandu konkurencē pirmo vietu ieguva Preiļu 1. pamatskolas spēlētāji. Otrā labākā komanda bija no Preiļu 2. vidusskolas, bet trešajā vietā ierindojās Līvānu 2. vidusskolas spēlētāji. Preiļu pamatskolas zēniem Ivaram Stupānam, Aigaram Caicam, Edgaram Mūrniekam, Raimondam Jaudzemam, Guntaram Baltajam, Mārtiņam Vilcānam, Dainim Martinovam, Jurim Spēlmanim, Kristapam Určam, Jānim Zukulam futbola prasmi māca Leonīds Valdonis.

Pamatskolu 6. un 7. klašu komandas spēlēja divās grupās. Par trešo un ceturto vietu Preiļos sacentās Rožupes un Dravnieku futbolisti (3:0), par uzvarētāja nosaukumu — Vārkavas un Jersikas skolu komandas (7:0). Arī šo Vārkavas pamatskolas komandu sagatavoja Vladimirs Točko, un tajā spēlēja Pjotrs Kirilovs, Antons Kirilovs, Guntars Vaivods,

Arturs Klindžāns, Valdis Makarovs, Lauris Bramanis, Andrejs Cimbolinēcs, Rihards Štagars, Andris Terentjevs.

Līvānos notika sacensības mazākajiem futbolistiem — vidusskolu 4. — 5. klašu zēniem. Četru komandu konkurencē, apsteidzot Līvānu 2. vidusskolas, Līvānu ģimnāzijas un Aglonas vidusskolas komandas (attiecīgi otrā, trešā, ceturta vieta), par uzvarētājiem kļuva Preiļu 1. pamatskolas zēni, ko trenē Leonīds Valdonis un Ilmārs Madelāns. Komandā spēlēja Vladislavs Braidaks, Kristaps Znotiņš, Aigars Caics, Jānis Pīzelis, Jānis Trofimovs, Raivis Vilcāns, Edgars Limanis, Aleksandrs Linkēvičs, Nauris Ivanāns, Deniss Osetrovs.

Jaunāko zēnu komandas no sešām pamatskolām spēlēja Preiļos. Par trešo un ceturto vietu sacentās Salas un Rušonas spēlētāji (2:1), par pirmo un otro vietu — Vārkavas un Dravnieku komandas (4:0). Vārkavas pamatskolas komandā spēlēja Lauris Bramanis, Artis Stuburs, Igors Potapovs, Māris Anspoks, Gints Utināns, Rihards Štagars, Andris Terentjevs, Gun-tis Utināns, Edgars Klindžāns, Mairis Grigals, Sergejs Kuzņecovs. Komandu sagatavoja Vladimirs Točko.

Skolu futbols noslēdzās ar sacensībām 10. — 12. klašu grupā, kas 14. oktobrī notika Līvānos. Piedalījās divas Līvānu ģimnāzijas komandas un pa vienai komandai no Līvānu 2. vidusskolas un Preiļu Valsts ģimnāzijas. Uzvarēja Līvānu ģimnāzijas pirmā komanda, kurā spēlēja Gvido Līvmanis, Jānis Liepnieks, Juris Mniško, Jānis Vindulis, Gatis Ziemeļis, Kaspars Vanags, Ilgvars Strods. Komandu sagatavoja Ēvalds Platacis. Otrajā vietā ierindojās Līvānu 2. vidusskolas futbolisti.

Īsumā rezumējot rajona skolēnu sporta spēļu norisi, konkrēti — futbola sacensību ciklu, rajona sporta kluba «Cerība» direktors Imants Babris teica:

— Kā rāda spēļu rezultāti, varam runāt par Vārkavas futbola bumu. Vārkavas pamatskolā pagājušajā mācību gadā sāka strādāt Vladimirs Točko, un viņa darba rezultāts ir Vārkavas zēni, kuri sacensībās sita pušu līdzšinējos futbola līderus. Bez tam Vārkavas pamatskolas futbola aktivitātes atbalsta gan skolas direktore, gan pagasta pašvaldība.

Rajona skolu sporta spēļu kalendārā novembris un decembris paredzēts basketbolam.

L.Rancāne

I.Babra foto

● **Vārkavas pamatskolas 4. — 5. klašu zēnu komanda un treneris Vladimirs Točko. Šajā skolā mācās pašlaik labākie pamatskolu futbolisti.**

Šodien vārdadienu svin — Leonids, Leonīda.
21. oktobrī — Urzula, Severīns.
22. oktobrī — Īrisa, Irīda.

Lai vienmēr gaišs tavs skats,
 Kaut arī sudrabā iemirdzas mats,
 Sirdī vienmēr lai jaunība zied,
 Bēdas un skumjas lai garām iet.

Mīļi sveicam mūsu direktori VALENTĪNU LINIŅU lielajā jubilejā!
 Salas pamatskola

Šonedēļ
Aizkalnes pagastā
 60 gadi Jāzepam Sparānam 20. oktobrī un Zinaīdai Vasiljevai 24. oktobrī, 70 gadi Veronikai Trubiņai 22. oktobrī, 75 gadi Pēterim Šņepstam 22. oktobrī.
Galēnu pagastā
 70 gadi Bronislavam Špeļam 21. oktobrī, 94 gadi Leonorai Naudišai 20. oktobrī un Agnesei Čaunānei 21. oktobrī.
Jersikas pagastā
 80 gadi Franciskai Tamanei 20. oktobrī.
Riebiņu pagastā
 70 gadi Ilarionam Tjutjunikovam 21. oktobrī.
Rudzātu pagastā
 55 gadi Emīlijai Kivlenieci 23. oktobrī.
Rušonas pagastā
 70 gadi Eduardam Anspokam un Jānim Balaško, abiem 18. oktobrī.
Saunas pagastā
 60 gadi Antonam Ūzuliņam 23. oktobrī.
Silajāņu pagastā
 75 gadi Veronikai Zaharevičai 18. oktobrī, 85 gadi Lukam Koļesnikovam 18. oktobrī.
Turku pagastā
 50 gadi Augustīnam Peiseniekam 19. oktobrī, 55 gadi Jānim Čivčam 20. oktobrī, 65 gadi Ludvigam Livčānam 22. oktobrī un Jānim Ozoliņam 23. oktobrī.
Upmalas pagastā
 85 gadi Teklai Smanei 20. oktobrī.
Vārkavas pagastā
 70 gadi Venerandai Pabērzei 18. oktobrī.

«Novadnieks» sirsnīgi sveic jubilārus!

«NOVADNIEKA» KALENDARS

Rajona padome
 ◆ 21. oktobrī pulksten 10.00 administratīvās komisijas sēde.
 ◆ 22. oktobrī pulksten 11.00 piedalīšanās Kandavas konferencē par teritoriālās reformas gaitu.

Rajona skolu valde
 ◆ 26. oktobrī metodisko vadītāju iepazīšanās ar Vārkavas, Arendoles, Rimičānu, Vanagu, Sutru pamatskolām, Vārkavas vidusskolu.
 ◆ 27. oktobrī darbs metodiskajās apvienībās. Preiļu 1. pamatskolā tiekas angļu valodas skolotāji, skolu bibliotekāri, Preiļu 2. vidusskolā — krievu valodas un literatūras skolotāji.
 ◆ 27. un 29. oktobrī sākumskolas skolotāju seminārs «Mācību saturs un jaunas mācīšanas tehnoloģijas».
 ◆ 28. oktobrī pieredzes apmaiņas seminārs skolu direktoriem Vārkavas vidusskolā.
 ◆ 29. oktobrī Smiltēnē lekcijas par datortehnikas izmantošanu skolās. Konsultācija sākumskolu vizuālās mākslas skolotājiem Preiļu 1. pamatskolā.

Preiļu bērnu un jauniešu centrs
 ◆ 28. oktobrī seminārs direktoru vietniekiem audzināšanas darbā.

Līvānu bērnu un jauniešu centrs
 ◆ 21. oktobrī pulksten 12.00 kultūras namā estrādes dziesmu konkurss «Līvānu zvaigznīte-99».

Rajona sporta klubs «Cerība»
 ◆ 23. un 24. oktobrī Preiļu pilsētas čempionāts volejbolā.
 ◆ 23.-25. oktobrī LJSC meistarsacīkstes volejbolā, «A» grupas finālspeles Daugavpilī.
 ◆ 24. oktobrī Latvijas jaunatnes basketbola līgas sacensības: Līvāni — Liepāja.
 ◆ 29.-31. oktobrī LJSC meistarsacīkstes, «B» grupas finālspeles Kuldīgā.

Aizkalnes pagasts
 ◆ 30. oktobrī pulksten 22.30 dejas ar Inesi no Eldorado un didžeju Vilciņu. Programmā Ineses jaunā albuma prezentācija.

Rožkalnu kultūras nams
 ◆ 23. oktobrī pulksten 22.00 diskotēka «...un pašam patīk».
 ◆ 30. oktobrī pulksten 22.00 balle. Spēlē Aija.

Sīļukalna kultūras nams
 ◆ 23. oktobrī pulksten 22.00 spēle «Kantoris 04».

Riebiņu kultūras nams
 ◆ 21. oktobrī pulksten 13.00 dziedāšanas Helēnas Ersas-Kozlovskas atcerei veltīta pēcpusdiens.
 ◆ 23. oktobrī pulksten 22.00 grupa «Titāniks» prezentē albumu «Šeit es esmu», nakts diskotēka.

Informāciju sagatavoja L.Rancāne

23. oktobrī Rožkalnu pagasta padome rīko SVECĪŠU VAKARU
 Lazdānu kapos plkst. 12.00,
 Strodu kapos plkst. 13.00,
 Augšmuktu kapos plkst. 14.00.

*Kad tev pazūd puķu vārdi vienā pelēkā salnā,
 Aizej parunāt ar viņiem, kuri atpūšas kapu kalnā.*

SVECĪŠU VAKARS
Preiļu pilsētas kapos
30. oktobrī plkst. 16.00.

No 25. oktobra sāks kursēt autobusi maršrutos.
PIRMDIENĀS UN PIEKTDIENĀS:
Preiļi — Galēni — Viļāni — Varakļāni — Jēkabpils DUS — Rīga, atpakaļ no Rīgas pa to pašu maršrutu.

4.05 aties no Preiļiem,
 4.51 no Viļāniem,
 5.09 no Varakļāniem,
 6.14 no Jēkabpils DUS,
 8.34 iebrauks Rīgā.

15.10 aties no Rīgas,
 17.30 no Jēkabpils DUS,
 18.35 no Varakļāniem,
 18.53 no Viļāniem,
 19.39 iebrauks Preiļos.

DARBDIENĀS:
Preiļi AS — Upmala
 17.20 no Preiļiem,
 17.46 iebrauks Vārkavā 1,
 17.59 iebrauks Upmalā,
 18.05 no Upmalas uz Preiļiem,
 18.44 iebrauks Preiļos.

Uzziņas pa tālr. 22000.

PĀRDOD mikstās mēbeles no Baltkrievijas. Tālr. 24291.

SP Aģentūra
 šoruden iepazīstina ar jaunām tāmācības iespējām un aicina mācīties un pieteikties sekojošās tāmācības programmās:

- FLORISTIKA
- VĀCU VALODA — kurss paredzēts studentiem ar minimālu zināšanu.
- LATVIEŠU VALODA (cittautiešiem) — sagatavojam eksāmena kārtošāni otrajā un trešajā kategorijā.
- REKLĀMAS DIZAINS
- TAVS PERSONĪGAIS TĒLS VAI IMIDŽS
- DĀVANA UN TĀS IESAŅOŠANA
- AUDUMA APDRUKA UN ZĪDA APGLEZNOŠANA
- PRAKTISKĀ LIETVEDĪBA
- PRAKTISKĀ UZNĒMĒJDARBĪBA

JAUNĀS PROGRAMMAS

- ANGLŪ VALODA
- INTERJERA DIZAINS — TELPU STILISTIKA, DEKORĒŠANA
- DATORZINĪBAS
- SASKARSMEŠ PSIHOLOĢIJA
- GRĀMATVEDĪBA
- TĒRPU DIZAINS — MODELEŠANA UN STILS

Mācību maksa mēnesī atkarībā no kursu veida: Ls 7-16,50. Elastīga atlaižu sistēma — līdz pat 20% mēnesī. Tikšanās reizē tiek veikta arī pirmā iemaksa par kursiem! 10% ATLAIDE INTERESENTIEM, KURI IESTĀJAS KURSOS UN VEIC PIRMO IEMAKSU TIKŠANĀS REIZĒ (kursu atlaides nesummējas).

Kursu maksā ietilpst mācību materiāls, praktiskās nodarbības, kā arī mācību procesa laikā Jums būs iespējams saņemt individuālas konsultācijas pie speciālistiem. Kursus beidzot iespēja saņemt zināšanu apliecināšu dokumentu — sertifikātu, diplomu vai apliecinību.

Tikšanās: š. g. 23. oktobrī plkst. 15.00 Preiļu 1. pamatskolā.
Informācija pa tel. 23652 vakaros.

Pārdod

MTZ-50, Ls 750, 6 tonnīgo mēslu ārdītāju, siena grābekli. Tālr. 33733;
 VW Passat (dīzēlis), 1986. g., 3 korpusu arklus, govi. Tālr. 76257;
 zemi Preiļos. Tālr. 23968, 7730659;
 kūtsmēslus. Tālr. 73434;
 kāpostus Priekulos. Tālr. 34499 pēc 19;
 govi. Tālr. 65064 vakaros;
 govi, kumeliņu (6 mēn.). Tālr. 59302;
 zirgu Aizkalnes pag. Kalvānos, J.Konstantinova;
 zirgu (3 g.). Tālr. 30553;
 darba zirgu. Tālr. 21464;
 ķēvīti (6 mēn.). Tālr. 53529; 23341 vakaros.

Perk

titānu. Tālr. 58686.

SIA «Auto Preiļi» PIEDĀVĀ!
 Plašā izvēlē JAUNAS, ATJAUNOTAS vissezonas (M + S) un ZIEMAS RIEPAS.
Pārkot vairumā — atlaide!
Montāža, balansēšana par brīvu!
 Adrese: Preiļos, Pils ielā 14.
 Tel. 24555, 22293.

Aicina darbā jaunu cilvēku ar datorzināšanām.
 Tālr. 22433 no 8.00 līdz 18.00.

Pieredzējusi zīlniece zīlē, palīdz atbrīvoties no dažādām slimībām, ārstē lopus. Pieņem bez brīvdienām Preiļos, Daugavpils ielā 68-21. Tālr. 23888, Olga.

Pērk zāgbaļķus.
 Samaksa tūlītēja. Ir transports.
Mob. tel. 9466768.

Pārdod OGLES, BRIKETES, MALKU, BRUĢI UN BETONA IZSTRĀDĀJUMUS
 Preiļos, Brīvības ielā 61a (blakus vecajam tirgum).
 Ir transports.
 Tālr. 22433 no 8.00 līdz 18.00.

LIETOTU APĢĒRBU LIELVEIKĀLĀ
 Preiļos universālveikala 2. stāvā —
 jauns preču pievedums vīriešu, sieviešu un bērnu apģērbiem.

Rīgas mācību centrs DRMC — Latvijas pieaugušo izglītības apvienības biedrs (lic. nr. 98) organizē kursus «BILANCSPĒJĪGS GRĀMATVEDIS».
 Programma — no 0 līdz bilancei.
 Mācību laiks — 2 mēneši.
 Pirmā nodarbība 28. oktobrī plkst. 15.30 Preiļu arodvidusskolā, Sporta ielā 1.
 Tel. 22865 no 9.00 līdz 16.00.

LĪDZJŪTĪBA

Cik salts šis rīts — klau, vēji staigā,
 Un kaut kur izgaist mātes balss...
Izsakām dziļu līdzjūtību Imantam Starim sakarā ar MĀTES nāvi.
 A/s «Līvānu stikls» kolektīvs

Iepērk jaunlopus, liellopus.
 Samaksa tūlītēja.
Tālr. 55658.

Iepērk mājlopus gaļai.
 Samaksa uz vietas.
Tālr. 32279.

Iepērkam mājlopus gaļai.
Tālr. 21956, 24147, 9438728.

Iepērk treknu cūkgaļu, bekonu.
Mob. tel. 9293978 (Lubova Akmane).

SIA «GARDUMS» iepērk cūkgaļu.
 Uzziņas pa tālr. 21405.